



Bank Polski

**Skrócone śródroczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności
Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2013 roku**

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od	okres od	okres od	okres od
	01.01.2013 do 30.06.2013	01.01.2012 do 30.06.2012	01.01.2013 do 30.06.2013	01.01.2012 do 30.06.2012
Wynik z tytułu odsetek	3 266 230	4 042 245	775 090	956 835
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 542 578	1 502 699	366 060	355 702
Wynik z działalności operacyjnej	1 907 395	2 443 226	452 633	578 333
Zysk brutto	1 892 742	2 449 254	449 156	579 760
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 533 957	1 952 805	364 014	462 246
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 534 231	1 953 361	364 079	462 378
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,23	1,56	0,29	0,37
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,23	1,56	0,29	0,37
Dochody całkowite netto	1 207 951	1 773 245	286 652	419 743
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	(3 674 331)	(82 984)	(871 934)	(19 643)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(1 276 130)	2 280 924	(302 831)	539 915
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(107 427)	(2 109 884)	(25 493)	(499 428)
Przepływy pieniężne netto	(5 057 888)	88 056	(1 200 258)	20 844

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na	stan na	stan na	stan na
	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2013	31.12.2012
Aktywa razem	198 219 149	193 479 628	45 786 554	47 326 361
Kapitał własny ogółem	23 665 601	24 707 650	5 466 507	6 043 650
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	23 663 003	24 707 988	5 465 907	6 043 733
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	288 737	305 758
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,93	19,77	4,37	4,83
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,93	19,77	4,37	4,83
Współczynnik wypłacalności	13,51%	13,07%	13,51%	13,07%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	20 080 649	18 788 075	4 638 420	4 595 684
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 522 970	1 573 276	351 790	384 833
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	81 942	129 641	18 928	31 711

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończonego dnia 30 czerwca 2013 roku i 2012 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,2140 PLN i 1 EUR = 4,2246 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2013 roku: 1 EUR = 4,3292 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku: 1 EUR = 4,0882 PLN.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	4	5 585 770	6 487 257
Koszty z tytułu odsetek	4	(2 319 540)	(2 445 012)
Wynik z tytułu odsetek		3 266 230	4 042 245
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	1 973 589	1 853 696
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(431 011)	(350 997)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		1 542 578	1 502 699
Przychody z tytułu dywidend		5 295	6 077
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	3 298	15 385
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych		61 353	4 642
Wynik z pozycji wymiany		74 943	144 655
Pozostałe przychody operacyjne	7	250 583	237 646
Pozostałe koszty operacyjne	7	(204 472)	(162 497)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		46 111	75 149
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	8	(866 919)	(1 101 285)
Ogólne koszty administracyjne	9	(2 225 494)	(2 246 341)
Wynik z działalności operacyjnej		1 907 395	2 443 226
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych		(14 653)	6 028
Zysk brutto		1 892 742	2 449 254
Podatek dochodowy	10	(358 785)	(496 449)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 533 957	1 952 805
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(274)	(556)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		1 534 231	1 953 361
Zysk na jedną akcję	11		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		1,23	1,56
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		1,23	1,56
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie prowadziła w I półroczu 2013 roku i w I półroczu 2012 roku działalności zaniechanej.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 533 957	1 952 805
Inne dochody całkowite		(326 006)	(179 560)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(326 006)	(179 560)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	16	(245 054)	(241 976)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	16	46 560	45 975
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(198 494)	(196 001)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		(167 948)	21 811
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		31 737	(4 108)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(136 211)	17 703
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		10 537	(2 443)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	21	(1 838)	1 181
Dochody całkowite netto, razem		1 207 951	1 773 245
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		1 207 951	1 773 245
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		1 208 176	1 773 883
udziałowców niesprawujących kontroli		(225)	(638)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 30 czerwca 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Nota	30.06.2013	31.12.2012
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym		5 658 046	10 289 451
Należności od banków	13	3 243 295	3 392 486
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	14	3 376 991	277 566
Pochodne instrumenty finansowe	15	3 324 374	3 860 561
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	12 661 245	12 629 711
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	149 100 583	143 875 644
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	13 720 351	12 205 130
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	20	49 624	46 971
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	21	111 297	119 211
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		28 261	20 410
Zapasy		645 666	553 534
Wartości niematerialne	22	1 983 545	1 934 000
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	22	2 662 292	2 650 597
nieruchomości inwestycyjne		193	238
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		42 443	5 713
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10	650 752	564 514
Inne aktywa		960 384	1 054 129
Suma aktywów		198 219 149	193 479 628
Zobowiązania i kapitał własny			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 858	3 128
Zobowiązania wobec banków	23	3 876 976	3 733 947
Pochodne instrumenty finansowe	15	3 684 673	3 964 098
Zobowiązania wobec klientów	24	149 242 633	146 193 570
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	25	10 939 240	10 270 783
Zobowiązania podporządkowane	26	1 624 355	1 631 256
Pozostałe zobowiązania	27	4 854 281	2 057 707
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		4 887	155 580
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10	44 192	41 300
Rezerwy	28	278 453	720 609
Suma zobowiązań		174 553 548	168 771 978
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		21 044 504	19 933 012
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(109 817)	(120 305)
Niepodzielony wynik finansowy		(55 915)	(103 340)
Wynik roku bieżącego		1 534 231	3 748 621
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		23 663 003	24 707 988
Udziały niekontrolujące		2 598	(338)
Kapitał własny ogółem		23 665 601	24 707 650
Suma zobowiązań i kapitału własnego		198 219 149	193 479 628
Współczynnik wypłacalności	42	13,51%	13,07%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		23 665 601	24 707 650
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,93	19,77
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,93	19,77

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO
SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA
30 CZERWCA 2013 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**



Bank Polski

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały						
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
1 stycznia 2013 roku	1 250 000	15 364 728	1 070 000	3 437 957	1 330	7 098	51 899	19 933 012	(120 305)	(103 340)	3 748 621	24 707 988	(338)	24 707 650
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 748 621	(3 748 621)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(1 838)	(136 211)	(198 494)	(336 543)	10 488	-	1 534 231	1 208 176	(225)	1 207 951
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 534 231	1 534 231	(274)	1 533 957
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(1 838)	(136 211)	(198 494)	(336 543)	10 488	-	-	(326 055)	49	(326 006)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 416 885	-	31 150	-	-	-	1 448 035	-	(1 448 035)	-	-	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)
Zmiana posiadanych udziałów kontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3 161)	-	(3 161)	3 161	-
30 czerwca 2013 roku	1 250 000	16 781 613	1 070 000	3 469 107	(508)	(129 113)	(146 595)	21 044 504	(109 817)	(55 915)	1 534 231	23 663 003	2 598	23 665 601

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały						
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
1 stycznia 2012 roku	1 250 000	13 041 390	1 070 000	3 460 368	(257)	(52 422)	362 185	17 881 264	(92 023)	(23 162)	3 807 195	22 823 274	(1 290)	22 821 984
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 807 195	(3 807 195)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	1 181	17 703	(196 001)	(177 117)	(2 361)	-	1 953 361	1 773 883	(638)	1 773 245
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 953 361	1 953 361	(556)	1 952 805
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	1 181	17 703	(196 001)	(177 117)	(2 361)	-	-	(179 478)	(82)	(179 560)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 322 284	-	66 122	-	-	-	2 388 406	-	(2 388 406)	-	-	-	-
Wpływ przejęcia przez jednostkę dominującą aktywów i zobowiązań spółki zależnej	-	-	-	(88 533)	-	-	-	(88 533)	-	88 533	-	-	-	-
Wypłacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 587 500)	-	(1 587 500)	-	(1 587 500)
30 czerwca 2012 roku	1 250 000	15 363 674	1 070 000	3 437 957	924	(34 719)	166 184	20 004 020	(94 384)	(103 340)	1 953 361	23 009 657	(1 928)	23 007 729

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku i dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		1 892 742	2 449 254
Korekty razem:		(5 567 073)	(2 532 238)
Amortyzacja	9	283 987	269 622
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		1 473	1 657
Odsetki i dywidendy		(303 150)	(427 516)
Zmiana stanu należności od banków		(280 445)	28 401
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(3 130 959)	(1 558 119)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		536 187	207 524
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(5 694 458)	(55 483)
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(6 238)	(239 531)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		236 848	(525 071)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(279 425)	114 439
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		2 985 737	512 618
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		636 168	(66 195)
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		(47 781)	315 850
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych		632 887	(17 897)
Zapłacony podatek dochodowy		(547 423)	(521 120)
Inne korekty		(590 481)	(571 417)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(3 674 331)	(82 984)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		27 737 276	9 568 978
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		27 727 755	9 564 992
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		7 649	2 149
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		1 872	1 837
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(29 013 406)	(7 288 054)
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		-	(2 500)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(28 647 451)	(7 072 160)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(365 955)	(213 394)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 276 130)	2 280 924
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		1 429 385	4 462 910
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(1 397 096)	(4 853 501)
Dywidenda wypłacona		-	(1 587 500)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(72 167)	(111 010)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		292 196	362 087
Splata zobowiązań długoterminowych		(359 745)	(382 870)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(107 427)	(2 109 884)
Przepływy pieniężne netto		(5 057 888)	88 056
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		164 601	(58 722)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		12 495 632	11 422 970
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	31	7 437 744	11 511 026
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		11 694	4 041

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	10
1. Informacje ogólne.....	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	14
3. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacja o obszarach geograficznych.....	16
3.1. Informacja dotycząca segmentów działalności.....	16
3.2. Informacja o obszarach geograficznych.....	18
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....	19
4. Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	19
5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	20
6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	20
7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	21
8. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	22
9. Ogólne koszty administracyjne.....	24
10. Podatek dochodowy.....	24
11. Zysk przypadający na jedną akcję.....	25
12. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje.....	25
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	26
13. Należności od banków.....	26
14. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	26
15. Pochodne instrumenty finansowe.....	27
16. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	28
17. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	30
18. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	30
19. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	32
20. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.....	32
21. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne.....	32
22. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe.....	34
23. Zobowiązania wobec banków.....	34
24. Zobowiązania wobec klientów.....	35
25. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	35
26. Zobowiązania podporządkowane.....	36
27. Pozostałe zobowiązania.....	36
28. Rezerwy.....	37
POZOSTAŁE NOTY.....	38
29. Zobowiązania warunkowe.....	38
30. Sprawy sporne.....	39
31. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	40
32. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	41
33. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo.....	43
34. Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo.....	43
35. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA.....	43
36. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku.....	44
37. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	45
38. Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ).....	46

39. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	47
39.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej.....	47
39.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.....	49
40. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	50
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	50
41. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej	50
42. Adekwatność kapitałowa	69
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	72
43. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	72

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skonsolidowane śródroczne sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa Banku”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2012 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA”, „Bank”).

Bank został utworzony w 1919 roku, jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność, jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Według informacji posiadanych na dzień 30 czerwca 2013 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2013 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny*	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny**	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2012 roku				
Skarb Państwa	417 406 277	33,39	1 zł	33,39
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	639 896 544	51,19	1 zł	51,19
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

* Zgodnie z informacją przekazaną przez akcjonariusza w dniu 1 lutego 2013 roku.

**Zgodnie z informacją przekazaną przez akcjonariusza w dniu 27 lipca 2012 roku.

W dniu 31 stycznia 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zawiadomienie od Banku Gospodarstwa Krajowego („BGK”) oraz od Ministra Skarbu Państwa o zbyciu znacznych pakietów akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez BGK i Skarb Państwa ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Zgodnie z treścią otrzymanych zawiadomień, w dniu 24 stycznia 2013 roku w drodze transakcji pakietowych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.:

- BGK sprzedał 128 102 731 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 10,25% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku,
- Skarb Państwa sprzedał 25 000 000 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 2,00% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Przed zawarciem i rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji BGK oraz Skarb Państwa posiadały odpowiednio 128 102 731 i 417 406 277 akcji Banku. Po rozliczeniu transakcji w dniu 29 stycznia 2013 roku BGK nie posiadał akcji Banku, a Skarb Państwa posiadał 392 406 277 akcji, które stanowiły 31,39% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartej w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%. Przed rozliczeniem wyżej wymienionej transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu wyżej wymienionej transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 1 marca 2013 roku Bank otrzymał do wiadomości od Ministerstwa Skarbu Państwa („MSP”) pismo skierowane do MSP przez BGK, w którym informuje się, iż w związku ze zbyciem przez BGK wszystkich posiadanych przez BGK akcji Banku i tym samym utratą przez BGK statusu akcjonariusza Banku, Porozumienie o współpracy w zakresie wspólnego wykonywania uprawnień właścicielskich (współkontroli) w Banku zawarte w dniu 21 kwietnia 2010 roku pomiędzy Skarbem Państwa a BGK przestało mieć moc obowiązującą.

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I półroczu 2013 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

Działalność Grupy

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa Banku świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, bankowości internetowej, obsługi i rozliczeń transakcji kartowych oraz prowadzi działalność deweloperską, a także poprzez podmioty zależne na Ukrainie prowadzi działalność bankową, windykacyjną i faktoringową.

Zakres działalności poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku został przedstawiony w pozycji „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa Banku prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez spółki zależne: KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. (i do dnia 14 listopada 2012 roku poprzez UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.) na terenie Ukrainy, jak również poprzez spółkę zależną PKO Finance AB na terenie Szwecji.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO
SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA
30 CZERWCA 2013 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

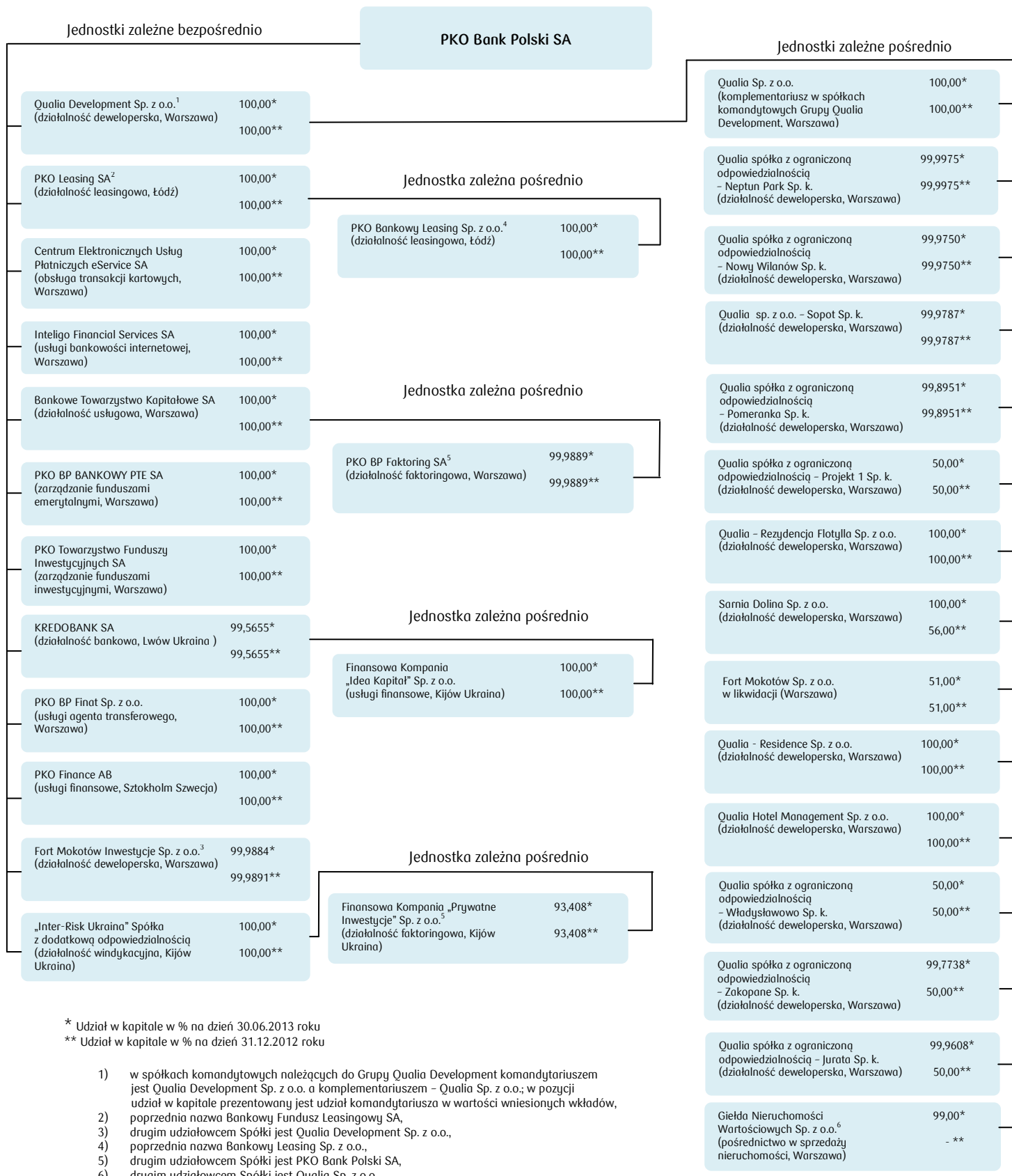


Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki:

Jednostki zależne



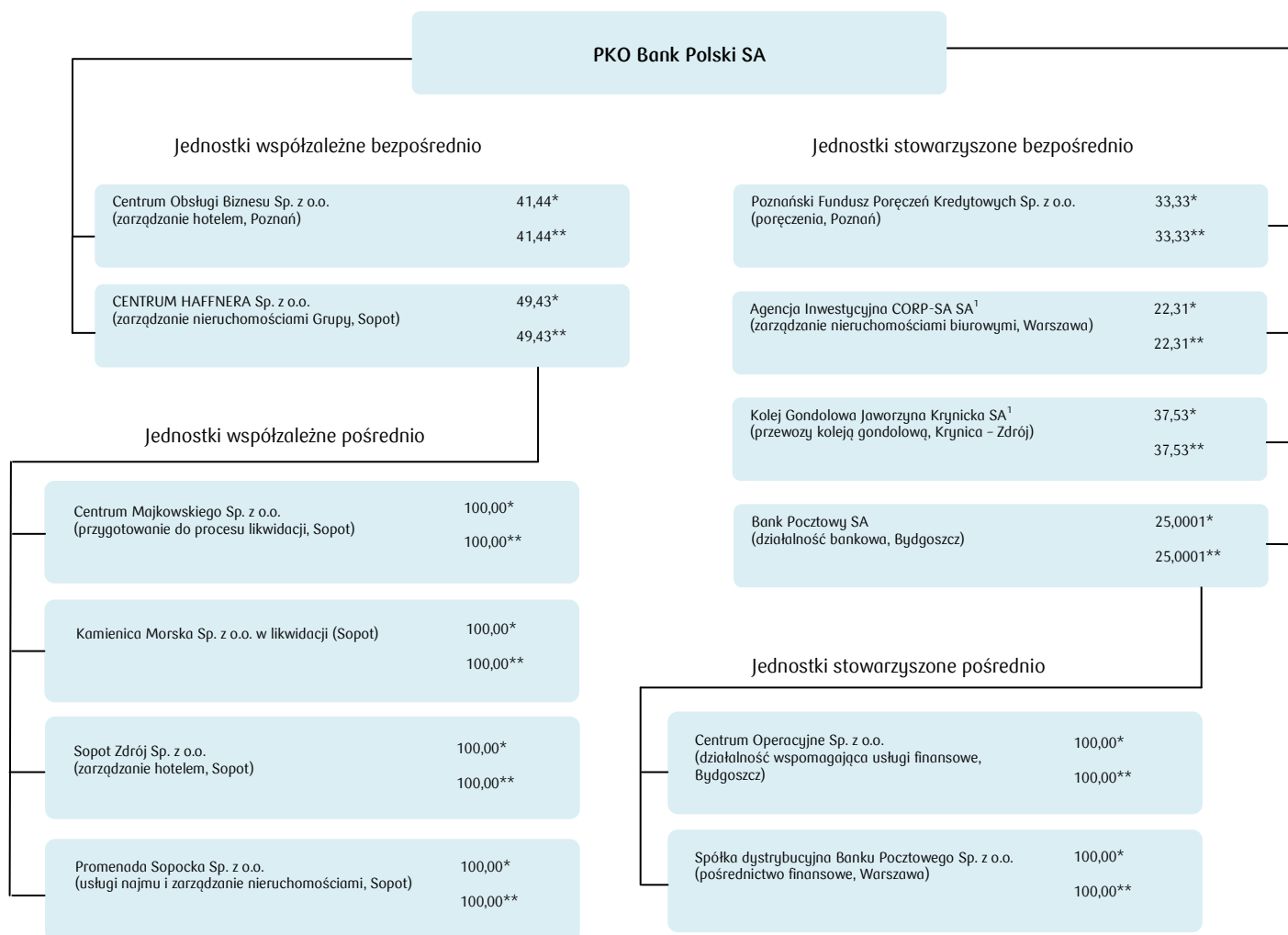
* Udział w kapitale w % na dzień 30.06.2013 roku

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012 roku

- 1) w spółkach komandytowych należących do Grupy Qualia Development komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o. a komplementariuszem – Qualia Sp. z o.o.; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów,
- 2) poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA,
- 3) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.,
- 4) poprzednia nazwa Bankowy Leasing Sp. z o.o.,
- 5) drugim udziałowcem Spółki jest PKO Bank Polski SA,
- 6) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

Jednostki współzależne i stowarzyszone ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Jednostki współzależne i stowarzyszone



* Udział w kapitale w % na dzień 30.06.2013 roku

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012 roku

1) Akcje Spółek są ujmowane w aktywach przeznaczonych do sprzedaży.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w Nocie 37 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Sezonowość lub cykliczność w okresie śródrocznym

W działalności Grupy Kapitałowej Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku:

- | | |
|-----------------------|--------------------|
| • Zbigniew Jagiełło | Prezes Zarządu |
| • Piotr Alicki | Wiceprezes Zarządu |
| • Bartosz Drabikowski | Wiceprezes Zarządu |
| • Piotr Mazur | Wiceprezes Zarządu |
| • Jarosław Myjak | Wiceprezes Zarządu |
| • Jacek Obłękowski | Wiceprezes Zarządu |
| • Jakub Papiński | Wiceprezes Zarządu |

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku:

- | | |
|---------------------|------------------------------------|
| • Cezary Banasiński | Przewodniczący Rady Nadzorczej |
| • Tomasz Zganiacz | Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej |
| • Mirosław Czekaj | Sekretarz Rady Nadzorczej |
| • Zofia Dzik | Członek Rady Nadzorczej |

- | | |
|---------------------------------|-------------------------|
| • Krzysztof Kilian | Członek Rady Nadzorczej |
| • Piotr Marczak | Członek Rady Nadzorczej |
| • Elżbieta Mączyńska – Ziemacka | Członek Rady Nadzorczej |
| • Marek Mroczkowski | Członek Rady Nadzorczej |
| • Ryszard Wierzbą | Członek Rady Nadzorczej |

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Jana Bossaka - Członka Rady Nadzorczej, a powołało z tym dniem Panią Elżbietę Mączyńską – Ziemacką.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 28 sierpnia 2013 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 26 sierpnia 2013 roku.

Niniejsze skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA publikowane jest łącznie ze skróconym śródrocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2013 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2013 roku powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2012 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

2.1.1. Standardy i interpretacje wydane i zatwierdzone w 2013 roku po dacie opublikowania sprawozdania finansowego za 2012 rok

W 2013 roku, po dacie opublikowania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. po dniu 4 marca 2013 roku, Unia Europejska, Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 301/2013 z dnia 27 marca 2013 roku zatwierdziła „Poprawki do MSSF: cykl 2009-2011”, dotyczące modyfikacji pięciu standardów, tj. MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34. Wprowadzone poprawki mają głównie charakter porządkowy. Poprawki do MSR 1 skutkują mniejszą liczbą informacji z poprzednich okresów sprawozdawczych, które jednostka ma obowiązek powtórzyć przy zmianie zasad rachunkowości, tj. brak wymogu sporządzania not do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na początek poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Dodatkowo, Unia Europejska, Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 313/2013 z dnia 4 kwietnia 2013 roku, zatwierdziła zmiany o charakterze porządkowym do MSSF 10, MSSF 11 oraz MSSF 12, które będą miały ewentualne zastosowanie po raz pierwszy do skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej Banku za 2014 rok.

2.2. Ważniejsze szacunki i oceny

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Zasady dokonywania ważniejszych szacunków i ocen są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa Banku przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa Banku uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę Kapitałową szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa Kapitałowa Banku dokonuje oszacowań:

2.2.1. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. PKO Bank Polski SA planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o $\pm 10\%$ to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zwiększeniu o 532 miliony PLN lub zmniejszeniu o 326 milionów PLN. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

Gdyby natomiast zmianie o $\pm 10\%$ uległ wskaźnik PD (prawdopodobieństwo defaultu), to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek ocenianych metodą grupową uległaby odpowiednio zwiększeniu lub zmniejszeniu o ok. 78 milionów PLN. Z kolei zmiana stóp odzysku (RR – recovery rate) o $\pm 10\%$ przekłada się odpowiednio na spadek odpisów dla kredytów i pożyczek o 561 milionów PLN lub wzrost odpisów o 563 miliony PLN.

2.2.2. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Grupę Kapitałową techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Grupa Kapitałowa przeprowadziła symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(43 773)	38 340	(45 124)	45 852
CIRS	(89 273)	79 426	(93 837)	98 908
pozostałe instrumenty	819	(1 810)	1 679	(1 698)
Razem	(132 227)	115 956	(137 282)	143 062

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(50 158)	44 652	(49 664)	50 656
CIRS	(89 927)	80 064	(94 439)	99 543
Razem	(140 085)	124 716	(144 103)	150 199

2.2.3. Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

W maju 2013 roku Bank wprowadził zmiany w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy usuwając zapisy dotyczące uprawnień do nagród jubileuszowych i niewynikających z Kodeksu Pracy odpraw emerytalnych. Uruchomiony został jednorazowy regulamin spłat nagród i odpraw ustalający zasady spłat określonych nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych do realizacji w lipcu 2013 roku.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy została utworzona indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzonej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. W wycenie wykorzystano listę osób zawierającą wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Ustalona kwota rezerwy jest równa zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia. W spółkach Grupy Kapitałowej Banku podstawę do wyznaczenia wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne.

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia stopy dyskonta finansowego na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana rezerwy	30.06.2013		31.12.2012	
	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp
Rezerwa na odprawy emerytalne oraz rentowe*	(1)	1	(4)	4
Razem	(1)	1	(4)	4

*Na dzień 31 grudnia 2012 roku szacunki obejmowały również nagrody jubileuszowe.

Grupa Kapitałowa Banku tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.2.4. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania. W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10 lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 14 milionów PLN lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 185 milionów PLN.

3. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacja o obszarach geograficznych

3.1. Informacja dotycząca segmentów działalności

Podstawowy wzór segmentacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oparty jest na kryterium grupy klientów – odbiorców produktów i usług oferowanych przez jednostkę dominującą oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Każdy segment operacyjny to działalność obejmująca dostarczanie produktów oraz usług, które charakteryzuje podobne ryzyko i dochody – inne niż w pozostałych wyszczególnionych segmentach operacyjnych. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów.

Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Obecnie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje cztery podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny, inwestycyjny oraz centrum transferowe:

1. Segment detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami indywidualnymi, klientami małych i średnich przedsiębiorstw oraz transakcje z klientami rynku mieszkaniowego. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi private banking, produkty inwestycyjne, karty kredytowe i debetowe, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego.
2. Segment korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, transakcje sell-buy-back i buy-sell-back z klientami, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów.
3. Segment inwestycyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami instytucji finansowych oraz działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi, dłużnymi papierami wartościowymi oraz działalność spółek zależnych PKO Banku Polskiego SA.
4. Centrum transferowe obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik z tytułu długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik z tytułu pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisję papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego w zakresie prezentacji bilansu zostały ujęte na poziomie Grupy.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO
SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA
30 CZERWCA 2013 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**



Bank Polski

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku oraz 30 czerwca 2012 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	2 564 627	295 059	124 099	282 445	3 266 230
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 183 468	150 837	209 521	(1 248)	1 542 578
Wynik pozostały	68 972	39 268	133 759	(50 999)	191 000
Wynik na operacjach finansowych	(5 682)	10 201	65 729	(5 597)	64 651
Wynik z pozycji wymiany	60 011	41 297	19 037	(45 402)	74 943
Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 295	-	5 295
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1 624	789	43 698	-	46 111
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 019	(13 019)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(517 566)	(321 849)	(27 504)	-	(866 919)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 788 633)	(128 660)	(308 201)	-	(2 225 494)
amortyzacja	(234 624)	(14 597)	(34 766)	-	(283 987)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	(14 653)
Wynik segmentu brutto	1 510 868	34 655	131 674	230 198	1 892 742
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(358 785)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(274)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 510 868	34 655	131 674	230 198	1 534 231

Na dzień 30 czerwca 2013 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	
Aktywa	110 023 939	44 833 621	38 160 292	4 508 102	197 525 954
Aktywa niealokowane	-	-	-	-	693 195
Suma aktywów	110 023 939	44 833 621	38 160 292	4 508 102	198 219 149
Zobowiązania	128 658 759	18 688 483	21 870 465	5 330 954	174 548 661
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	-	4 887
Suma zobowiązań	128 658 759	18 688 483	21 870 465	5 330 954	174 553 548

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Działalność kontynuowana*				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	2 936 682	293 217	128 168	684 178	4 042 245
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 194 521	137 220	171 212	(254)	1 502 699
Wynik pozostały	112 613	40 361	146 603	(53 669)	245 908
Wynik na operacjach finansowych	6 126	4 012	19 338	(9 449)	20 027
Wynik z pozycji wymiany	93 457	49 001	46 417	(44 220)	144 655
Przychody z tytułu dywidend	-	-	6 077	-	6 077
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	11	367	74 771	-	75 149
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 019	(13 019)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(855 628)	(196 782)	(48 875)	-	(1 101 285)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 808 230)	(123 993)	(314 118)	-	(2 246 341)
amortyzacja	(220 032)	(12 812)	(36 778)	-	(269 622)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	6 028
Wynik segmentu brutto	1 579 958	150 023	82 990	630 255	2 449 254
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(496 449)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(556)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 579 958	150 023	82 990	630 255	1 953 361

*Dane za I półrocze 2012 roku zostały doprowadzone do porównywalności. Zmiana metodologii prezentacji wyników.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	
Aktywa	108 005 298	43 031 211	32 563 098	9 309 794	192 909 401
Aktywa niealokowane*	-	-	-	-	570 227
Suma aktywów	108 005 298	43 031 211	32 563 098	9 309 794	193 479 628
Zobowiązania	121 365 763	18 739 826	23 724 738	4 786 071	168 616 398
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	-	155 580
Suma zobowiązań	121 365 763	18 739 826	23 724 738	4 786 071	168 771 978

*Dane na dzień 31 grudnia 2012 roku zostały doprowadzone do porównywalności. Ujęcie należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego na poziomie Grupy Kapitałowej.

3.2. Informacja o obszarach geograficznych

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na Ukrainie poprzez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA oraz Grupę Kapitałową „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d. o.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 244 281	21 949	3 266 230
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 512 503	30 075	1 542 578
Wynik pozostały	191 473	(473)	191 000
Ogólne koszty administracyjne	(2 161 010)	(64 484)	(2 225 494)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(848 777)	(18 142)	(866 919)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	(14 653)
Wynik brutto	1 938 470	(31 075)	1 897 395
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(358 785)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(274)
Zysk/strata netto	1 938 470	(31 075)	1 534 231

Na dzień 30 czerwca 2013 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	196 406 551	1 812 598	198 219 149
niefinansowe aktywa trwałe	4 490 143	155 694	4 645 837
aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	620 960	72 235	693 195
Zobowiązania	172 917 281	1 636 267	174 553 548

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku*	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	4 013 394	28 851	4 042 245
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 478 930	23 769	1 502 699
Wynik pozostały	240 057	5 851	245 908
Ogólne koszty administracyjne	(2 184 963)	(61 378)	(2 246 341)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(1 083 856)	(17 429)	(1 101 285)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	6 028
Wynik brutto	2 463 562	(20 336)	2 443 226
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(496 449)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(556)
Zysk/strata netto	2 463 562	(20 336)	1 953 361

*Dane za I półrocze 2012 roku doprowadzone do porównywalności. Zmiana metodologiczna w zakresie prezentacji transakcji wzajemnych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	191 613 212	1 866 416	193 479 628
niefinansowe aktywa trwałe	4 438 395	146 202	4 584 597
aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego*	502 996	67 231	570 227
Zobowiązania	167 100 845	1 671 133	168 771 978

*Dane na dzień 31 grudnia 2012 roku zostały doprowadzone do porównywalności. Ujęcie należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego na poziomie Grupy Kapitałowej.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	5 015 263	5 629 284
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	4 636 336	5 129 789
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	256 824	224 030
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	281 220	376 903
Przychody z tytułu lokat w bankach	94 866	119 322
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	1 312	-
Inne	1 529	3 270
Pozostałe przychody, w tym:	570 507	857 973
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (Nota 16)	270 344	466 217
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	265 214	359 288
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	34 949	32 468
Razem	5 585 770	6 487 257

Koszty z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(2 312 564)	(2 444 197)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(2 041 516)	(2 231 625)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(245 287)	(193 697)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 581)	(4 992)
Koszty z tytułu depozytów banków	(9 180)	(13 883)
Pozostałe koszty, w tym:	(6 976)	(815)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(4 073)	(682)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(2 903)	(133)
Razem	(2 319 540)	(2 445 012)

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	298 473	285 577
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	298 473	285 577
Pozostałe prowizje	1 673 021	1 566 299
Z tytułu kart płatniczych	588 999	552 059
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	430 895	449 005
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	260 999	202 821
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	183 009	152 032
Z tytułu operacji kasowych	63 696	68 317
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 450	35 277
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	24 965	24 124
Z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	11 265	21 856
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 918	10 267
Inne*	69 825	50 541
Z tytułu usług powierniczych	2 095	1 820
Razem	1 973 589	1 853 696

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Z tytułu kart płatniczych	(243 354)	(180 611)
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	(66 311)	(54 820)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(51 347)	(54 233)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(13 497)	(11 026)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(5 848)	(5 095)
Z tytułu kosztów poniesionych za zarządzanie aktywami	(5 155)	(6 952)
Inne*	(45 499)	(38 260)
Razem	(431 011)	(350 997)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonej z wykorzystaniem technik wyceny:	7 686	(2 136)
Instrumenty pochodne, w tym:	20 908	(1 613)
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	497	(12 187)
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(13 222)	(523)
Instrumenty dłużne	(2 485)	17 331
Instrumenty kapitałowe	(1 903)	190
Razem	3 298	15 385

01.01 - 30.06.2013	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	10 249 630	(10 229 526)	20 104
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	70 725	(87 531)	(16 806)
Razem	10 320 355	(10 317 057)	3 298

01.01 - 30.06.2012	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 304 289	(8 303 179)	1 110
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	81 407	(67 132)	14 275
Razem	8 385 696	(8 370 311)	15 385

7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	137 987	127 252
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	42 938	36 303
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	30 307	14 892
Przychody uboczne	9 910	9 440
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	2 515	16 032
Inne	26 926	33 727
Razem	250 583	237 646

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedanych produktów i usług	(109 976)	(83 810)
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(45 603)	(37 878)
Koszty przekazanych darowizn	(7 562)	(7 981)
Koszty uboczne	(2 789)	(2 673)
Inne	(38 542)	(30 155)
Razem	(204 472)	(162 497)

8. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	23 243	-	5	-	5 536	-	-	17 712	-
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		17 707	-	5	-	-	-	-	17 712	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		5 536	-	-	-	5 536	-	-	-	-
Należności od banków	13	29 382	486	-	2 667	-	-	-	32 535	(486)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	18	6 776 265	3 026 210	26 650	63 553	553 119	2 093 775	-	7 245 784	(932 435)
Sektor niefinansowy		6 606 755	2 997 490	25 334	63 048	551 263	2 076 973	-	7 064 391	(920 517)
kredyty gospodarcze		3 458 562	1 603 723	20 196	16 876	329 158	986 128	-	3 784 071	(617 595)
kredyty mieszkaniowe		1 714 698	640 084	4 318	34 621	66 663	528 286	-	1 798 772	(111 798)
kredyty konsumpcyjne		1 431 689	752 545	820	11 551	155 442	562 559	-	1 478 604	(189 986)
dłużne papiery wartościowe		1 806	1 138	-	-	-	-	-	2 944	(1 138)
Sektor finansowy, kredyty gospodarcze		25 376	825	1 316	459	-	789	-	27 187	(36)
Sektor budżetowy		21 990	219	-	46	126	6 659	-	15 470	6 440
kredyty gospodarcze		19 640	219	-	46	126	6 635	-	13 144	6 416
dłużne papiery wartościowe		2 350	-	-	-	-	24	-	2 326	24
Należności z tytułu leasingu finansowego		122 144	27 676	-	-	1 730	9 354	-	138 736	(18 322)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		2 906	963	-	-	21	-	-	3 848	(963)
Rzeczowe aktywa trwałe		13 943	462	703	-	1 278	6	-	13 824	(456)
Wartości niematerialne		142 313	3 936	16	-	-	-	-	146 265	(3 936)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	21	113 226	1 350	-	-	-	10 370	-	104 206	9 020
Pozostałe, w tym:		405 593	144 985	242	5 302	19 367	207 322	1 658	327 775	62 337
zapas		31 504	2 999	-	4 193	2 097	11	-	36 588	(2 988)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	28	217 085	107 480	12	779	309	179 131	1 658	144 258	71 651
Razem		7 506 871	3 178 392	27 616	71 522	579 321	2 311 473	1 658	7 891 949	(866 919)

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO
SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA
30 CZERWCA 2013 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**



Bank Polski

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	20 563	9 696	-	-	10 598	1 564	247	-	17 850	(8 132)
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		2 619	9 696	-	-	-	-	1	-	12 314	(9 696)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		17 944	-	-	-	10 598	1 564	246	-	5 536	1 564
Należności od banków	13	32 812	409	-	-	-	676	-	387	32 158	267
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	18	5 658 243	2 945 544	-	31 397	662 280	1 915 512	7 198	33 129	6 017 065	(1 030 032)
Sektor niefinansowy		5 497 033	2 920 340	-	30 932	660 348	1 893 563	6 883	32 678	5 854 833	(1 026 777)
kredyty gospodarcze		2 709 360	1 184 420	-	8 612	209 345	688 757	5 836	17 144	2 981 310	(495 663)
kredyty mieszkaniowe		1 323 830	510 909	-	3 169	18 684	304 916	970	12 949	1 500 389	(205 993)
kredyty konsumpcyjne		1 463 843	1 225 011	-	19 151	432 319	899 890	77	2 585	1 373 134	(325 121)
Sektor finansowy, kredyty gospodarcze		37 058	2 666	-	160	1 714	9 126	315	451	28 278	6 460
Sektor budżetowy, kredyty gospodarcze		15 779	1 348	-	305	-	961	-	-	16 471	(387)
Należności z tytułu leasingu finansowego		108 373	21 190	-	-	218	11 862	-	-	117 483	(9 328)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		2 958	-	-	-	3	-	-	-	2 955	-
Rzeczowe aktywa trwałe		6 388	11 531	313	-	-	305	-	-	17 927	(11 226)
Wartości niematerialne		135 295	4 542	-	237	-	-	-	-	140 074	(4 542)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	21	88 953	5 526	-	-	-	-	-	-	94 479	(5 526)
Pozostałe, w tym:		336 751	113 599	659	6 990	34 253	71 505	4	305	351 932	(42 094)
zapasy		33 088	7 313	-	-	7 897	944	-	-	31 560	(6 369)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	28	115 608	87 723	-	-	61	59 923	4	220	143 123	(27 800)
Razem		6 281 963	3 090 847	972	38 624	707 134	1 989 562	7 449	33 821	6 674 440	(1 101 285)



9. Ogólne koszty administracyjne

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Świadczenia pracownicze	(1 179 672)	(1 213 338)
Koszty rzeczowe	(648 066)	(655 077)
Amortyzacja	(283 987)	(269 622)
Podatki i opłaty	(36 898)	(36 310)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(76 871)	(71 994)
Razem	(2 225 494)	(2 246 341)

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Wynagrodzenia*	(953 808)	(998 851)
Ubezpieczenia, w tym:	(190 402)	(178 710)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe**	(161 632)	(149 383)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(35 462)	(35 777)
Razem	(1 179 672)	(1 213 338)

* W pozycji „Wynagrodzenia” w I półroczu 2013 roku ujęto wpływ rozwiązania rezerwy na świadczenia emerytalno –rentowe oraz nagrody jubileuszowe w wysokości 179 milionów PLN.

**Poniesione przez Grupę Kapitałową całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

10. Podatek dochodowy

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(363 834)	(522 002)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	5 049	25 553
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(358 785)	(496 449)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	78 297	41 867
Razem	(280 488)	(454 582)

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	30.06.2013	31.12.2012
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	650 752	564 514
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	44 192	41 300
Razem	606 560	523 214

Według stanu na 30 czerwca 2013 roku KREDO BANK SA pozostaje w niżej opisanych sporach z organem podatkowym:

1. Przedmiotem sporu jest możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów straty podatkowej z lat ubiegłych. Spór dotyczy lat podatkowych 2008-2010, wartość zmniejszenia aktywa z tytułu podatku odroczonego opiewa na kwotę 123 430 tysięcy UAH (tj. 49 903 tysięcy PLN *). KREDO BANK SA w dniu 31 stycznia 2013 roku uzyskał prawomocny wyrok sądu drugiej instancji korzystny dla Spółki. KREDO BANK SA nie posiada informacji wskazujących, że organ podatkowy w ustawowym terminie złożył wniosek w sprawie kasacji tego wyroku. Spółka ryzyko dalszej kontynuacji przedmiotowego sporu ocenia na niewielkie.
2. Przedmiotem sporu jest zaliczenie przez KREDO BANK SA do kosztów uzyskania przychodów kosztów związanych z transakcją zbycia w 2011 roku wierzytelności kredytowych, w tym operacji faktoringowych pomiędzy KREDO BANK SA a spółką Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. (organ podatkowy zakwestionował podstawę prawną uznania wyżej wymienionych kosztów za koszty uzyskania przychodów). W dniu 21 marca 2013 roku KREDO BANK SA uzyskał prawomocny wyrok drugiej instancji unieważniający decyzję kontroli podatkowej o zapłacie podatku dochodowego. Organ podatkowy złożył wniosek w sprawie kasacji tego wyroku. W dniu 4 kwietnia 2013 roku sąd otworzył postępowanie w wyżej wymienionej sprawie – termin rozprawy nie został jeszcze wyznaczony.

* Wartości spraw spornych podane w PLN zostały przeliczone według średniego kursu NBP z 28 czerwca 2013 roku obowiązującego na dzień 30 czerwca 2013 roku.

W przypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia sądu KREDOBANK SA będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa Ukrainy kwoty w wysokości 62 909 tysięcy UAH (tj. 25 434 tysięcy PLN) powiększonej o należne odsetki karne. Jednocześnie nastąpi zniesienie strat podatkowych KREDOBANK SA z lat poprzednich w wysokości ustalonej na koniec okresu kontroli (tj. na 31 grudnia 2011 roku), co spowoduje zmniejszenie/rozwiązanie aktywa na podatek odroczony.

3. Przedmiotem sporu jest decyzja podatkowa wydana w dniu 19 lutego 2013 roku na podstawie kontroli podatkowej obejmującej okres od 1 kwietnia 2011 roku do 30 września 2012 roku. Kwestie sporne dotyczą głównie zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztów transakcji sprzedaży wierzytelności kredytowych w okresie objętym kontrolą, prawidłowości tworzenia odpisów na wierzytelności kredytowe, prawidłowości rozliczenia podatku VAT z tytułu sprzedaży nieruchomości oraz podatku u źródła z tytułu wypłaty wynagrodzenia za usługi. W wyniku ww. kontroli ogólna kwota roszczeń podatkowych została ustalona w wysokości 1 129 tysięcy UAH (tj. 456 tysięcy PLN), w tym wartość roszczeń spornych wynosiła 877 tysięcy UAH (tj. 355 tysięcy PLN), a kwota zmniejszenia straty podatkowej z lat ubiegłych – w wysokości 626 282 tysięcy UAH (tj. 253 206 tysięcy PLN). KREDOBANK SA odwołał się od ww. decyzji podatkowej kolejno do Okręgowej Państwowej Służby Podatkowej oraz Ministerstwa Przychodów i Opłat Ukrainy i odwołania te zostały odrzucone. KREDOBANK SA w dniu 2 sierpnia 2013 roku złożył w Lwowskim Okręgowym Sądzie Administracyjnym pozew sądowy zaskarżając wyniki kontroli i wnosząc o unieważnienie ww. decyzji podatkowej.
4. Przedmiotem sporu jest możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztów obsługi prawnej w sprawach sądowych prowadzonych przez KREDOBANK SA zakwestionowanych przez organ podatkowy w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2003 roku. W dniu 10 grudnia 2012 roku, w wyniku kasacji wcześniejszego wyroku korzystnego dla KREDOBANK SA (wydanego w 2004 roku), sąd pierwszej instancji wydał wyrok niekorzystny dla KREDOBANK SA. W dniu 15 marca 2013 roku KREDOBANK SA odwołał się do Lwowskiego Sądu Apelacyjnego. Termin rozprawy nie został jeszcze wyznaczony.

W przypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia sądu KREDOBANK SA będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa Ukrainy kwoty w wysokości 594 tysięcy UAH (tj. 240 tysięcy PLN).

11. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	1 534 231	1 953 361
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	1,23	1,56

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 roku oraz dnia 30 czerwca 2012 roku nie wystąpiły koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozważających potencjalnych akcji zwykłych.

Zarówno w I półroczu 2013 roku jak i w I półroczu 2012 roku nie występowały instrumenty rozważające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W okresach zakończonych dnia 30 czerwca 2013 roku oraz dnia 30 czerwca 2012 roku w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie wystąpiły koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

12. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2013 i uchwałą nr 8/2013 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 20 czerwca 2013 roku, ustalono dywidendę za 2012 rok w wysokości 2 250 000 tysięcy PLN, tj. 1,80 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2012 rok została określona na dzień 19 września 2013 roku, a wypłata dywidendy nastąpi w dniu 4 października 2013 roku.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

13. Należności od banków

	30.06.2013	31.12.2012
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 450 637	149 284
Lokaty w bankach	1 360 785	2 369 774
Rachunki bieżące	388 655	861 331
Udzielone kredyty i pożyczki	70 708	38 150
Środki pieniężne w drodze	5 045	3 329
Razem	3 275 830	3 421 868
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(32 535)	(29 382)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(31 476)	(29 373)
Razem netto	3 243 295	3 392 486

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 41 „Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej”.

14. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	3 365 140	273 576
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	3 281 200	216 521
obligacje skarbowe	2 688 910	216 521
bony skarbowe	592 290	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	43 441	26 673
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne	29 980	15 064
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	9 308	13 947
obligacje emitowane przez GPW	9 145	13 880
obligacje emitowane przez NFI	100	-
obligacje korporacyjne	63	67
emitowane przez banki, w tym:	1 211	1 371
obligacje BGK	1 211	1 361
Udziały i akcje w innych jednostkach notowane na giełdach	10 998	3 237
Certyfikaty inwestycyjne	853	713
Prawa poboru	-	40
Razem	3 376 991	277 566

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back wynosiła 1 540 718 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu aktywa finansowe przeznaczone do obrotu nie było zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

15. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Grupę Kapitałową

W ramach swojej działalności Bank i inne spółki Grupy Kapitałowej wykorzystują różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Grupy Kapitałowej są: IRS, CIRS, FX Swap, FRA, Opcje, Forward. Pozostałe spółki zależne Grupy Kapitałowej mogą zawierać transakcje instrumentami pochodnymi wyłącznie w celu zabezpieczania ryzyka wynikającego z działalności podstawowej danej spółki.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące typy instrumentów pochodnych:

	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	224 780	660 870	498 130	224 373
Pozostałe instrumenty pochodne	3 099 594	3 023 803	3 362 431	3 739 725
Razem	3 324 374	3 684 673	3 860 561	3 964 098

Rodzaj kontraktu	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	2 882 363	2 719 122	3 221 798	3 183 744
CIRS	190 218	791 493	357 675	370 043
FX Swap	83 417	32 103	109 819	207 538
FRA	67 780	62 580	74 608	78 693
Opcje	56 789	40 928	63 301	61 932
Forward	39 613	32 000	33 190	60 742
Inne	4 194	6 447	170	1 406
Razem	3 324 374	3 684 673	3 860 561	3 964 098

16. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Grupa Kapitałowa na dzień 30 czerwca 2013 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa desygnując pozycję zabezpieczoną zastosowała rozwiązanie MSR. 39. WS. 99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.	Portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	lipiec 2013 – październik 2026	lipiec 2013 – marzec 2016	lipiec 2013 – czerwiec 2016	lipiec 2013 – lipiec 2016	lipiec 2013 – wrzesień 2022

Na dzień 30 czerwca 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa Banku nie stosowała zabezpieczenia wartości godziwej. Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Grupę Kapitałową Banku to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge). Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	30.06.2013		31.12.2012	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	212 529	362	256 223	54
CIRS	12 251	660 508	241 907	224 319
Razem	224 780	660 870	498 130	224 373

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2013 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	738 000	-	3 632 000	250 000	-	4 620 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	2 043 382	-	2 043 382
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	876 950	-	876 950
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	504 990	2 080 965	2 323 168	6 625 723	2 010 240	13 545 085
w tys. CHF	150 000	600 000	675 000	2 000 000	575 000	4 000 000
CIRS						
w tys. USD	-	-	-	-	750 000	750 000
w tys. CHF	-	-	-	-	695 419	695 419

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2012 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	1 150 000	60 000	1 816 000	360 000	-	3 386 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 929 630	-	1 929 630
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	846 700	-	846 700
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	-	1 196 440	5 095 105	8 084 755	2 010 240	16 386 540
w tys. CHF	-	350 000	1 500 000	2 425 000	575 000	4 850 000

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	64 073	447 142
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(433 333)	47 656
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	188 279	(289 632)
- przychody odsetkowe	(270 344)	(466 217)
- wynik z pozycji wymiany	458 623	176 585
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(180 981)	205 166
Efekt podatkowy	34 386	(38 982)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(146 595)	166 184
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	497	(12 187)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(245 054)	(241 976)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	46 560	45 975
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(198 494)	(196 001)

17. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	12 661 245	12 629 711
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	10 394 854	9 995 300
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 011 806	2 377 883
obligacje skarbowe PLN	1 761 214	1 322 226
bony skarbowe	222 674	1 040 863
obligacje skarbowe UAH	27 918	14 794
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	254 585	256 528
obligacje komunalne EUR	147 416	145 343
obligacje komunalne PLN	107 169	111 185
Razem	12 661 245	12 629 711

18. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	156 346 367	150 651 909
sektor finansowy	1 349 827	746 320
gospodarcze, w tym:	1 349 827	746 320
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	361 030	-
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	14 492	8 779
sektor niefinansowy	147 299 725	142 218 959
mieszkaniowe	75 098 925	72 279 131
gospodarcze	50 159 023	47 021 975
konsumpcyjne	21 132 927	22 014 785
dłużne papiery wartościowe	908 850	903 068
sektor budżetowy	7 696 815	7 686 630
gospodarcze	6 528 703	6 511 591
mieszkaniowe	4 926	-
dłużne papiery wartościowe	1 163 186	1 175 039
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 245 784)	(6 776 265)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	149 100 583	143 875 644

	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	8 675 578	8 087 968
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	6 603 210	6 506 653
należności z tytułu leasingu finansowego	154 765	134 421
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	2 072 368	1 581 315
należności z tytułu leasingu finansowego	156 671	128 142
Wyceniane według metody portfelowej	7 565 937	6 939 156
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	7 565 937	6 939 156
należności z tytułu leasingu finansowego	146 220	132 185
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	140 104 852	135 624 785
należności z tytułu leasingu finansowego	3 411 681	3 177 631
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	156 346 367	150 651 909
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(2 765 492)	(2 707 928)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(2 695 619)	(2 647 481)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(43 545)	(35 164)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(3 788 887)	(3 516 549)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(82 225)	(73 524)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(691 405)	(551 788)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(12 966)	(13 456)
Odpisy - razem	(7 245 784)	(6 776 265)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	149 100 583	143 875 644

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 8 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Według segmentów klienta	30.06.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	156 346 367	150 651 909
bankowości hipotecznej	67 272 755	64 199 027
korporacyjne	43 158 695	41 113 192
bankowości detalicznej i prywatnej	21 132 926	22 014 784
małych i średnich przedsiębiorstw	17 808 455	16 688 662
klientów rynku mieszkaniowego	6 598 014	6 627 465
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	361 030	-
pozostałe należności	14 492	8 779
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 245 784)	(6 776 265)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	149 100 583	143 875 644

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 9,1% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 8,9%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 51,1% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 50,4%).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 6,2% (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 6,1%).

19. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	13 515 542	12 049 073
emitowane przez Skarb Państwa	9 777 979	7 902 479
obligacje skarbowe w PLN	9 527 930	7 697 426
obligacje skarbowe w USD	209 849	125 253
obligacje skarbowe w UAH	40 200	79 800
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	2 639 446	2 780 212
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne w PLN	1 031 194	1 315 490
emitowane przez banki	66 923	50 892
obligacje korporacyjne w PLN	50 716	50 892
obligacje korporacyjne w UAH	16 207	-
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	(5 536)
obligacje korporacyjne w PLN	-	(5 536)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	13 515 542	12 043 537
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	222 521	179 300
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	169 425	129 653
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	53 096	49 647
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(17 712)	(17 707)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	204 809	161 593
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	13 720 351	12 205 130

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom*

Na dzień 30 czerwca 2013 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
obligacje komunalne	1 144 520	1 163 573	1 160 860
obligacje korporacyjne	885 540	888 830	887 398
Razem	2 030 060	2 052 403	2 048 258

*Dotyczy portfeli reklasyfikowanych w III i IV kwartale 2012 roku.

20. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	30.06.2013	31.12.2012
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - dłużne papiery wartościowe		
emitowane przez Skarb Państwa	29 392	27 843
emitowane przez banki	20 232	19 128
Razem	49 624	46 971

21. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne

- 1) wartość inwestycji Banku w jednostkach współzależnych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2013	31.12.2012
Grupa CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.	-	5 935
Cena nabycia	44 371	44 371
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	(44 195)	(27 890)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(176)	(10 546)
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	4 577	6 113
Cena nabycia	17 498	17 498
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	(12 921)	(11 385)
Razem	4 577	12 048

- 2) wartość inwestycji Banku w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2013	31.12.2012
Grupa Bank Pocztowy SA	106 720	106 720
Cena nabycia	146 500	146 500
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	58 550	57 428
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(98 330)	(97 208)
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	1 500	1 500
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	4 200	3 972
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 700)	(5 472)
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA*	-	443
Cena nabycia	-	29
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	-	414
Razem	106 720	107 163

*Ujęcie na dzień 30.06.2013 roku akcji Spółki jako aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	107 163	107 147
Udział w zyskach i stratach	3 188	4 475
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	(1 838)	1 181
Zmiana utraty wartości inwestycji	(1 350)	(5 526)
Wyplacone dywidendy	-	(247)
Ujęcie akcji Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA jako aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(443)	-
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	106 720	107 030

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na początek okresu	12 048	15 972
Udział w zyskach i stratach	(17 841)	1 553
Zmiana utraty wartości inwestycji	10 370	-
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na koniec okresu	4 577	17 525

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku jednostka dominująca nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innym inwestorem.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2013					
Grupa Bank Pocztowy SA	6 903 607	6 526 313	289 283	11 517	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	20 514	4 062	119	37	33,33
Razem	6 924 121	6 530 375	289 402	11 554	X
31.12.2012					
Grupa Bank Pocztowy SA	7 132 308	6 759 184	589 264	45 386	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	19 770	3 356	402	1 492	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 976	1 990	12 587	1 180	22,31
Razem	7 156 054	6 764 530	602 253	48 058	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Pocztowego SA pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Dane za 2012 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA, biorąc pod uwagę stan prac związanych ze sprzedażą akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA dokonał przekwalifikowania wszystkich posiadanych akcji wyżej wymienionej Spółki do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5).

Skrócone informacje o jednostkach współzależnych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk/Strata netto	% udziałów
30.06.2013					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	113 593	102 548	11 461	(5 452)	41,44
Grupa CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	295 662	294 995	22 155	(26 563)	49,43
Razem	409 255	397 543	33 616	(32 015)	X
31.12.2012					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	115 420	98 924	22 391	3 688	41,44
Grupa CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	293 421	266 636	48 886	5 944	49,43
Razem	408 841	365 560	71 277	9 632	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe spółki Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o. oraz Grupy CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdań sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej, różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF nie są istotne dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Dane obu spółek za 2012 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

W śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku wszystkie jednostki stowarzyszone i współzależne są wykazywane metodą praw własności.

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA nie dokonywał bezpośrednich inwestycji w jednostki współzależne i stowarzyszone.

22. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2013	31.12.2012
Oprogramowanie	1 532 096	1 446 356
Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	221 118	222 438
Koszty prac rozwojowych	872	3 486
Inne, w tym nakłady	229 459	261 720
Razem	1 983 545	1 934 000

W I półroczu 2013 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA przejęła zarządzanie Otwartym Funduszem Emerytalnym POLSAT. Wartość prawa do zarządzania OFE na dzień 30 czerwca 2013 roku ujęta w pozycji „Inne, w tym nakłady” wynosiła 65 292 tysiące PLN.

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2013	31.12.2012
Grunty i budynki	1 754 432	1 705 092
Maszyny i urządzenia	543 303	494 282
Środki trwałe w budowie	155 938	264 665
Środki transportu	52 628	59 822
Nieruchomości inwestycyjne	193	238
Inne	155 798	126 498
Razem	2 662 292	2 650 597

W I półroczu 2013 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

23. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2013	31.12.2012
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 310 592	2 542 361
Depozyty banków	1 401 432	1 086 956
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	65 618	-
Rachunki bieżące	52 764	72 676
Inne depozyty z rynku pieniężnego	46 570	31 954
Razem	3 876 976	3 733 947

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku otrzymane kredyty i pożyczki były spłacane terminowo i bez naruszeń istotnych postanowień umów kredytów i pożyczek.

24. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec ludności	116 754 581	110 866 422
Depozyty terminowe	66 364 930	63 517 469
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	50 149 757	47 143 802
Inne depozyty z rynku pieniężnego	239 894	205 151
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	28 036 784	31 868 251
Depozyty terminowe	13 824 062	17 171 300
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	10 074 064	11 621 112
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 993 209	1 557 653
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 478 050	851 416
Inne depozyty z rynku pieniężnego	667 399	666 770
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	4 451 268	3 458 897
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 911 142	2 870 735
Depozyty terminowe	1 471 261	562 397
Inne depozyty z rynku pieniężnego	68 865	25 765
Razem	149 242 633	146 193 570

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku otrzymane kredyty i pożyczki były spłacane terminowo i bez naruszeń istotnych postanowień umów kredytów i pożyczek.

Według segmentu klienta	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	112 476 200	106 538 784
korporacyjne	20 082 960	23 586 602
małych i średnich przedsiębiorstw	8 705 611	9 008 039
klientów rynku mieszkaniowego	4 506 603	4 651 076
otrzymane kredyty i pożyczki	1 993 209	1 557 653
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 478 050	851 416
Razem	149 242 633	146 193 570

25. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	10 516 047	9 902 161
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	9 795 524	9 169 937
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	494 587	497 283
obligacje wyemitowane przez PKO Leasing SA	225 936	234 941
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	423 193	368 622
Razem	10 939 240	10 270 783

	30.06.2013	31.12.2012
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
do 1 miesiąca	158 370	14 960
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	217 188	754 928
od 3 miesięcy do 1 roku	820 281	225 156
od 1 roku do 5 lat*	6 212 224	5 990 368
powyżej 5 lat**	3 531 177	3 285 371
Razem	10 939 240	10 270 783

* Istotne pozycje zobowiązań z tytułu emisji stanowiły euroobligacje w wartości nominalnej 800 000 tysięcy EUR oraz obligacje w wartości nominalnej 750 000 tysięcy CHF.

**Istotne pozycje zobowiązań z tytułu emisji stanowiły euroobligacje w wartości nominalnej 50 000 tysięcy EUR oraz obligacje w wartości nominalnej 1 000 000 tysięcy USD.

W okresie 6 miesięcy 2013 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 444 258 tysięcy PLN, klasyfikowane odpowiednio, jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W I półroczu 2013 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 397 096 tysięcy PLN.

W I półroczu 2013 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje o wartości nominalnej 1 115 000 tysięcy PLN oraz wykupił obligacje o wartości nominalnej 1 000 000 tysięcy PLN. Na dzień 30 czerwca 2013 roku zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji wynosiło w wartości nominalnej 510 000 tysięcy PLN, z czego zadłużenie wobec Banku wynosiło 283 090 tysięcy PLN w wartości nominalnej.

26. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 30 czerwca 2013 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Wartość bilansowa
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,12	14.09.2022	1 624 355

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Wartość bilansowa
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	6,60	14.09.2022	1 631 256

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

Za okres zakończony	01.01-30.06.2013	01.01-30.06.2012
Stan zobowiązań podporządkowanych na początek okresu	1 631 256	1 614 377
Zwiększenia z tytułu:	45 488	47 503
odsetki naliczone	45 401	47 360
inne	87	143
Zmniejszenia z tytułu:	(52 389)	(47 511)
spłaty odsetek	(52 389)	(47 511)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 624 355	1 614 369

27. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2013	31.12.2012
Koszty do zapłacenia	435 120	376 150
Przychody pobierane z góry	437 299	366 410
Inne zobowiązania, w tym:	3 981 862	1 315 147
zadeklarowana dywidenda	2 250 000	-
spłata nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych	186 900	-
Razem	4 854 281	2 057 707

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie posiadała zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałaby się z płatności wynikających z zawartych umów.

28. Rezerwy

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan rezerw na początek okresu, w tym:	6 081	431 210	211 004	72 314	720 609
Rezerwa krótkoterminowa	6 081	36 233	145 066	72 314	259 694
Rezerwa długoterminowa	-	394 977	65 938	-	460 915
Utworzenie/aktualizacja rezerw	712	537	106 768	12 829	120 846
Rozwiązanie rezerw	(559)	(179 453)	(178 572)	-	(358 584)
Wykorzystanie rezerw	(309)	(193 142)	-	(10 103)	(203 554)
Różnice kursowe	12	-	-	-	12
Transfery i inne zmiany	(1 658)	(25 380)	779	25 383	(876)
Stan rezerw na koniec okresu, w tym:	4 279	33 772	139 979	100 423	278 453
Rezerwa krótkoterminowa	4 279	1 450	105 981	100 423	212 133
Rezerwa długoterminowa	-	32 322	33 998	-	66 320

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 67 578 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 644 tysiące PLN.

W maju 2013 roku Bank wprowadził zmiany w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy usuwając zapisy dotyczące uprawnień do nagród jubileuszowych i niewynikających z Kodeksu Pracy odpraw emerytalnych. Uruchomiony został jednorazowy regulamin spłat nagród i odpraw ustalający zasady spłat określonych nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych do realizacji w lipcu 2013 roku.

Jednocześnie w Banku uruchomiony został Pracowniczy Program Emerytalny. Wpis do rejestru PPE prowadzonego przez KNF został zrealizowany w dniu 5 lipca 2013 roku. Zgodnie z postanowieniami Zakładowej Umowy Emerytalnej pracownicy uzyskali możliwość przystępowania do Programu od dnia 15 lipca 2013 roku. Zasady działania PPE w PKO Banku Polskim określone zostały w Zakładowej Umowie Emerytalnej podpisanej przez Pracodawcę z zakładowymi organizacjami związkowymi.

W ramach PPE (dla pracowników, którzy przystąpili do Programu) Bank nalicza składkę podstawową o wartości 3% składników wynagrodzenia od których naliczane są składki na ubezpieczenia społeczne. Pracownicy mają prawo do zadeklarowania składek dodatkowych, które są odprowadzane do Programu za pośrednictwem Pracodawcy i potrącane są z wynagrodzenia Pracownika. PPE zarządza PKO TFI SA.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan rezerw na początek okresu, w tym:	3 638	428 299	111 970	75 257	619 164
Rezerwa krótkoterminowa	3 638	38 232	111 970	75 257	229 097
Rezerwa długoterminowa	-	390 067	-	-	390 067
Utworzenie/aktualizacja rezerw	364	-	87 359	5 235	92 958
Rozwiązanie rezerw	(575)	-	(59 348)	-	(59 923)
Wykorzystanie rezerw	(61)	(9)	-	(33 192)	(33 262)
Różnice kursowe	-	-	(4)	-	(4)
Transfery i inne zmiany	-	-	(220)	-	(220)
Stan rezerw na koniec okresu, w tym:	3 366	428 290	139 757	47 300	618 713
Rezerwa krótkoterminowa	3 366	38 253	139 757	47 300	228 676
Rezerwa długoterminowa	-	390 037	-	-	390 037

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 35 113 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 5 150 tysięcy PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

POZOSTAŁE NOTY

29. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Stan na dzień 30 czerwca 2013				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	800 000	31.07.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	71 205	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 690 905		
Stan na dzień 31 grudnia 2012				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	537 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	89 749	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka G	obligacje korporacyjne	67 070	31.10.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 513 519		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2013 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 160 184 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 157 320 tysięcy PLN) oraz dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 37 412 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 71 513 tysięcy PLN).

Udzielone zobowiązania finansowe

Według wartości nominalnych	30.06.2013	31.12.2012
Podmioty finansowe	433 871	913 713
Podmioty niefinansowe	30 114 443	29 137 031
Podmioty budżetowe	3 293 705	2 462 680
Razem	33 842 019	32 513 424
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 781 062	7 871 614

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	30.06.2013	31.12.2012
Podmioty finansowe	80 932	50 456
Podmioty niefinansowe	9 912 884	10 190 736
Podmioty budżetowe	378 011	135 943
Razem	10 371 827	10 377 135

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank i jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji innemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość minimum 10% kapitałów własnych Grupy Kapitałowej.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 28 „Rezerwy”.

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	30.06.2013	31.12.2012
Finansowe	1 135 515	1 831 357
Gwarancyjne	1 927 250	1 780 305
Razem	3 062 765	3 611 662

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

30. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) są pozwany wynosiła 366 080 tysięcy PLN, w tym 3 866 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 404 689 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Spółek Grupy Kapitałowej (łącznie z Bankiem) wynosiła 496 112 tysięcy PLN, w tym 195 170 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA oraz ze sporami dotyczącymi podatków (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 360 205 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych Grupy Kapitałowej:

a) Postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie w terminie do dnia 31 stycznia 2012 roku i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia z urzędu na dzień 9 lutego 2012 roku. Na wniosek pełnomocnika powodów, termin rozprawy przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, na której to rozprawie oddalono wniosek o odroczenie rozprawy do końca września 2012 roku. Sąd odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazując wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzja sądu w tej sprawie została dostarczona pełnomocnikowi powoda w styczniu 2013 roku. W lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. Obecnie sprawa jest przedmiotem ponownego badania przez SOKiK. Termin kolejnej rozprawy został wyznaczony na dzień 29 października 2013 roku. Na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank posiada zobowiązanie na kwotę 16 597 tysięcy PLN.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku dodatkowo Bank jest m.in. stroną postępowań odwoławczych od decyzji Prezesa UOKiK przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”) oraz postępowania w związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach. W odniesieniu do pierwszego z postępowań 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz wysokości odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO Banku Polskiego SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank posiadał na powyższe kwoty zobowiązanie w kwocie 4 000 tysięcy PLN.

W odniesieniu do drugiego z postępowań 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN, na którą na dzień 30 czerwca 2013 roku Bank utworzył zobowiązanie w tej samej kwocie. Oba postępowania odwoławcze prowadzą w imieniu Banku renomowane kancelarie prawne. Bank odwołał się od obu decyzji Prezesa UOKiK, odpowiednio w dniu 2 oraz 16 stycznia 2013 roku. Na dzień 30 czerwca 2013 roku postępowania są w toku.

Ponadto Bank jest stroną:

- 1) postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK o uznanie postanowień wzorców umów o kredyt konsumencki za niedozwolone. Bank złożył odpowiedź na pozew. Sprawa jest w toku;
- 2) 3 postępowań wszczętych przez osobę fizyczną - o uznanie za niedozwolone postanowień umów o kredyt mieszkaniowy zawartych z Bankiem w 2001 roku i w 2003 roku oraz Regulaminu rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego z 1997 roku, zmodyfikowanego w 1998 roku. Bank złożył odpowiedź na pozew. W dniu 2 lipca 2013 roku odbyła się pierwsza rozprawa. Wyrokiem sądu z dnia 9 lipca 2013 roku oddalono powództwo przeciwko Bankowi we wszystkich trzech sprawach;
- 3) postępowania wszczętego przez osobę fizyczną - o uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłaty za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnianiem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank przygotowuje odpowiedź na pozew.

W sprawach tych nie ma ryzyka ukarania Banku karami finansowymi.

Ponadto Bank jest zaangażowany w trzy postępowania przed Prezesem UOKiK. Postępowanie administracyjne dotyczy stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe. Postępowanie zostało zawieszono do dnia 30 września 2013 roku. Pozostałe dwa postępowania wyjaśniające dotyczą wstępnego ustalenia, czy Bank naruszył swoimi działaniami polegającymi na pobieraniu opłaty za wypłatę gotówki w swoich placówkach agencyjnych ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów oraz czy sposób oferowania przez Bank kredytów hipotecznych w ramach „Jesiennej promocji kredytów hipotecznych” może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Postępowania są w toku.

b) Roszczenia reprivatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego toczy się sześć postępowań administracyjnych i administracyjno-sądowych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do trzech nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe i administracyjne).

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, wydanie orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców, podział majątku CFP, w tym przeniesienie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. Przygotowana i złożona została skarga kasacyjna.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że w 2013 roku prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

31. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 658 046	10 289 451	8 837 388
Bieżące należności od banków	1 779 698	2 206 181	2 673 638
Razem	7 437 744	12 495 632	11 511 026

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	3 916 792	4 384 672
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	328 084	452 344
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	274 898	426 757
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	104 766	138 289
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	34 397	32 462
Pozostałe odsetki otrzymane	713 102	715 968
Razem	5 372 039	6 150 492

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Otrzymane dywidendy od jednostek współzależnych i stowarzyszonych	294	247
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	1 578	1 589
Razem	1 872	1 836

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(1 600 303)	(1 692 999)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(73 195)	(111 232)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(37 296)	(46 238)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(445 800)	(518 651)
Razem	(2 156 594)	(2 369 120)

32. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej, jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku; Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	65 902	94 874
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	22 052	48 603
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	43 850	46 271

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy, której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	2 473	2 304

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa.

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO
SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA OKRES SZÉŚCIU MIESIÉCY ZAKOŃCZONY DNIA
30 CZERWCA 2013 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)



Bank Polski

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	3 918	10 267

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Przychody z tytułu prowizji	11 265	21 856

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2013			01.01 - 30.06.2013		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	400 105	216	477 879	2 463	155	(1 018)
Podmiot 3	-	53 776	500 000	(1)	1	(86)
Podmiot 4	-	96	481 109	-	2	(168)
Podmiot 5	251 535	79	202 665	4 408	884	(309)
Podmiot 6	47 415	53 545	335 000	803	243	(426)
Podmiot 7	-	125 255	300 000	-	210	(1 088)
Podmiot 8	195 307	15 948	204 693	4 656	196	(115)
Podmiot 9	-	6	400 000	-	152	-
Podmiot 10	31 099	68 804	238 764	1 611	6	(591)
Podmiot 11	242 928	66 232	20 500	5 381	57	(523)
Podmiot 12	108 939	49 658	136 995	3 839	941	(807)
Podmiot 13	119 249	13 161	133 498	2 894	45	(64)
Podmiot 14	-	2 194	238 650	-	26	(398)
Podmiot 15	31 890	4 638	200 000	912	232	(55)
Pozostałe podmioty	460 363	603 536	328 342	8 499	2 023	(8 818)
Razem	1 888 830	1 057 144	6 278 095	35 465	5 173	(14 466)

Podmiot	31.12.2012			2012		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 14	-	160	1 953 687	-	93	(938)
Podmiot 7	-	70 879	1 933 000	-	334	(7 707)
Podmiot 2	-	412	792 344	343	235	(24 291)
Podmiot 9	-	33	400 000	-	246	(3 819)
Podmiot 6	199 718	40 754	359 487	5 382	426	(1 584)
Podmiot 13	118 919	9 342	266 864	8 244	283	(131)
Podmiot 10	174 441	47 445	243 054	4 974	15	(7 396)
Podmiot 11	240 340	27 642	19 000	13 872	69	(2 479)
Podmiot 4	11	1 887	222 800	631	34	-
Podmiot 21	-	194 771	-	50	1 248	(4 031)
Podmiot 5	78 916	32 554	190 500	2 924	95	(2 985)
Podmiot 12	150 671	79 299	142 499	9 106	2 188	(2 967)
Podmiot 20	103 321	5 011	16 712	7 007	393	(13)
Podmiot 15	38 283	8 986	100 000	4 075	404	(334)
Pozostałe podmioty	464 658	436 083	375 437	90 468	10 062	(152 587)
Razem	1 569 278	955 258	9 095 384	147 076	16 125	(211 262)

Odpowiednio na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

33. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

30 czerwca 2013 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	69	-	-	319	-	47	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	198	32	26	355	-	3 561
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	442	4	4	-	-	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	81	3	3	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	31 158	31 158	17 263	650	650	210	210	146
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	22	1	1	-	-	-
Kamienica Morska Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	815	3	3	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynica SA	3 526	3 526	3 982	104	104	60	60	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	20 168	1	1	144	144	-
Promenada Sopotka Sp. z o.o.	46 512	46 512	2 694	585	585	31	31	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	223 943	223 943	5 147	2 832	2 832	42	42	-
Razem	305 208	305 139	50 812	4 534	4 209	889	487	3 707

31 grudnia 2012 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	61	-	-	690	-	86	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	91	93	78	1 160	285	1 409
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	296	7	7	-	-	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	593	6	6	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 010	30 010	18 975	1 015	1 015	626	569	144
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	21	3	3	-	-	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	11	6	6	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynica SA	4 235	4 235	343	291	291	50	43	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	19 402	2	2	299	299	-
Promenada Sopotka Sp. z o.o.	43 857	43 857	5 225	1 205	1 205	721	152	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	212 691	212 691	1 816	5 911	5 911	2 785	3	-
Razem	290 854	290 793	46 773	9 229	8 524	5 727	1 351	1 553

W tabeli nie wykazano Spółki Dystrybucyjnej Banku Poczowego Sp. z o.o. ze względu na brak transakcji wzajemnych z Bankiem.

34. Transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku podmiotami powiązanymi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały trzy podmioty.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

35. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zarząd Banku	4 950	7 694
Rada Nadzorcza Banku	613	621
Razem	5 563	8 315

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zarząd Banku	20	20
Razem	20*	20*

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych.

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

e) płatności w formie akcji własnych

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2012 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2013	31.12.2012
Zarząd Banku	97	149
Rada Nadzorcza Banku	2 283	2 314
Razem	2 380	2 463

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012
Zarząd	8 610	10 271
Rada Nadzorcza	93	91
Razem	8 703	10 362

36. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku, Bank wdrożył poprzez uchwałę:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,
- Rad Nadzorczych wybranych spółek zależnych Grupy PKO Banku Polskiego SA (PKO Leasing SA, PKO TFI i PTE): „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu 4 kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego dzień dokonania kalkulacji, publikowanej w systemie informacyjnym Thomson Reuters. Następnie, po okresie retencyjnym i ewentualnym okresie odroczenia, z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu kwartału poprzedzającego dokonanie kalkulacji i wypłatę, publikowaną w systemie informacyjnym Thomson Reuters.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub odpowiednio Spółki Grupy, straty Banku/Spółki lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku rezerwa z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wyniosła 15 milionów PLN, z czego dla Zarządu Banku 5 milionów PLN. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w I półroczu 2013 roku wypłacony został składnik nieodroczonej – gotówka dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku bez Zarządu Banku w kwocie 3 milionów PLN.

Wypłata z tytułu akcji fantomowych zgodnie z przepisami zostanie zrealizowana w listopadzie 2013 roku dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku a w styczniu 2014 roku dla Zarządu Banku i Spółek Zależnych. Kwota przyznanych akcji fantomowych wynosi 3 miliony PLN.

37. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1) Zmiana nazw spółek z Grupy Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA

W marcu 2013 roku spółki z Grupy Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA zmieniły nazwy, w tym:

- spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA (Spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA) zmieniła nazwę na PKO Leasing SA; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku,
- spółka Bankowy Leasing Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 marca 2013 roku.

2) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA

W dniu 19 marca 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o kwotę 20 000 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki PKO Leasing SA wynosi 90 000 tysięcy PLN i dzieli się na 9 000 000 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

W wyniku wyżej wymienionej transakcji PKO Bank Polski SA nadal pozostaje jedynym akcjonariuszem w spółce PKO Leasing SA.

3) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 19 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o kwotę 4 194 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 77 483 tysiące PLN i dzieli się na 77 483 udziałów o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy.

Udziały w podwyższonym kapitale objęli dotychczasowi udziałowcy, w tym: 4 193 udziały o łącznej wartości nominalnej 4 193 tysięcy PLN objął PKO Bank Polski SA, a 1 udział objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o.

4) Zmiany w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W I półroczu 2013 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. miały miejsce zdarzenia:

- a) w dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tysiąca PLN do 441 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego 2013 roku,
- b) w dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tysiąca PLN do 2 551 tysięcy PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego 2013 roku,
- c) w dniu 12 kwietnia 2013 roku zostały spełnione wszystkie warunki umowy dotyczącej nabycia przez spółkę Qualia Development Sp. z o.o. od Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych „Pol-Aqua” SA 44% udziałów w kapitale zakładowym spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. i tym samym Qualia Development Sp. z o.o. została jedynym udziałowcem spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. Wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 16 maja 2013 roku,
- d) w dniu 17 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.; kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy – 99 udziałów o łącznej wartości nominalnej 4 950 PLN objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział objęła spółka Qualia Sp. z o.o.,
- e) w dniu 16 maja 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. o kwotę 6 924 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 6 974 tysiące PLN i dzieli się na 13 948 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez spółkę Qualia Development SA (od 12 kwietnia 2013 roku jedynego udziałowca Spółki),
- f) dokonano następujących dopłat:
 - PKO Bank Polski SA wniósł dopłatę do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wysokości 1 251 tysięcy PLN,
 - spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. w wysokości 157,5 tysiąca PLN,
 - spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Qualia – Residence Sp. z o.o. w wysokości 73 tysięcy PLN.

5) Zdarzenia, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w następnych kwartałach

W dniu 12 czerwca 2013 roku PKO Bank Polski SA podpisał z Nordea Bank AB (publ) umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:

- akcji spółki Nordea Bank Polska SA stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki wraz z portfelem wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 milionów PLN według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku,
- akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki,
- akcji spółki Nordea Finance Polska SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki.

Powyższa transakcja uzależniona jest od uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Polsce, a także ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego. Po zamknięciu transakcji planowane jest dokonanie wykupu pozostałych akcji akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA.

Szczegółowe informacje dotyczące powyższej umowy znajdują się w Nocie 38 „Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)”.

W I półroczu 2013 roku Bank kontynuował prace związane z wypracowaniem i utworzeniem modelu aliansu strategicznego w obszarze płatności realizowanych przez Bank oraz spółkę zależną Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA. Wyżej wymieniony projekt uwzględnia możliwość sprzedaży przez Bank pakietu kontrolnego wyżej wymienionej Spółki. Do końca czerwca 2013 roku nie podjęto wiążących decyzji dotyczących transakcji.

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia dotyczące jednostek współzależnych i stowarzyszonych:

1. Zmiany w Grupie Kapitałowej CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.

W związku z zakończeniem realizowanego projektu w dniu 10 maja 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Kamienica Morska Sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 czerwca 2013 roku.

2. Przekwalifikowanie akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA do aktywów przeznaczonych do sprzedaży

W kwietniu 2013 roku PKO Bank Polski SA, biorąc pod uwagę stan prac związanych ze sprzedażą akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA, dokonał przekwalifikowania wszystkich posiadanych akcji wyżej wymienionej Spółki do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5).

Dotychczas Spółka była podmiotem stowarzyszonym Banku konsolidowanym metodą praw własności.

38. Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

PKO Bank Polski SA w dniu 12 czerwca 2013 roku zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę („Umowa”) określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:

1) spółki Nordea Bank Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 55 061 403 akcji Spółki o wartości nominalnej 5 PLN każda, stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki, w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji. Ustalona w Umowie cena wynosi 2 642 miliony PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Bank Polska SA.

2) spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 1 725 329 akcji Spółki o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 180 milionów PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA.

3) spółki Nordea Finance Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 4 100 000 akcji Spółki o wartości nominalnej 1 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 8 milionów PLN i nie będzie podlegała korekcie.

Umowa przewiduje również nabycie portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 miliony PLN według stanu na 31 grudnia 2012 roku.

Jednym z elementów powyższej transakcji („Transakcja”) jest utrzymanie przez Grupę Nordea finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA („Portfel Hipoteczny”). Finansowanie zostanie zapewnione przez udzielenie przez Nordea Bank AB (publ) PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 869,4 miliona CHF, 501 milionów EUR oraz 4,5 miliona USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Kredytowa”). Umowa dotycząca Linii Kredytowej ma zostać zawarta przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia Transakcji. Linia Kredytowa ma zostać zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu Portfela Hipotecznego dokonany na rzecz Nordea Bank AB (publ) przez Nordea Bank Polska SA. Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach Linii Kredytowej wynosi 63 punkty bazowe powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia Kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania.

PKO Bank Polski SA odpożyczy środki pozyskane w ramach Linii Kredytowej na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej push-down w kwocie do: 3 869,4 miliona CHF, 501 milionów EUR oraz 4,5 miliona USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Linia kredytowa push-down będzie niezabezpieczona. Warunki finansowe wyżej wymienionej linii (marża kredytowa, prowizja) są ustalone na warunkach rynkowych.

Ponadto, w ramach Transakcji Grupa Nordea zobowiązała się partycypować w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego na warunkach określonych w umowie dotyczącej podziału ryzyka kredytowego, która zostanie podpisana przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia transakcji („Umowa Podziału Ryzyka”). Zgodnie z Umową Podziału Ryzyka, Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od zamknięcia Transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

Nordea Bank AB (publ) zobowiązuje się także utrzymać udzielone na rzecz Nordea Bank Polska SA pożyczki podporządkowane w kwotach: 68 milionów CHF i 224 milionów CHF oraz terminach zapadalności przypadających odpowiednio w 2019 roku i 2022 roku („Pożyczki Podporządkowane”). Zgodnie z Umową spłata obu Pożyczek Podporządkowanych nastąpić ma na 5 lat przed terminem zapadalności określonym w odpowiednich umowach Pożyczek Podporządkowanych, pod warunkiem uzyskania stosownych zgód regulacyjnych wymaganych dla dokonania każdej spłaty.

Ponadto, w ramach Transakcji Nordea Bank AB (publ) zobowiązała się do spowodowania, że Nordea Bank Polska SA zaoferuje PKO Bankowi Polskiemu SA, w dniu zamknięcia Transakcji, warrantu subskrypcyjnego uprawniające Bank do objęcia akcji nowej emisji Nordea Bank Polska SA („Nowe Akcje”) po cenie emisyjnej odpowiadającej cenie oferowanej w publicznym wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA. Objęcie przez PKO Bank Polski SA Nowych Akcji ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu adekwatności kapitałowej tego Banku w związku z Transakcją.

Zamknięcie Transakcji jest uzależnione od określonych w Umowie warunków zamknięcia (warunków zawieszających), obejmujących w szczególności:

- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji Nordea Bank Polska SA oraz akcji Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tych Spółek,
- świadczenie przez Grupę Nordea w ramach umowy outsourcingowej usług IT umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA w okresie poprzedzającym migrację do systemów IT PKO Banku Polskiego SA,
- dokonanie rejestracji przez właściwy sąd rejestrowy warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA celem umożliwienia PKO Bank Polski SA objęcia Nowych Akcji.

Zamiarem PKO Banku Polskiego SA jest dokonanie – po zamknięciu Transakcji – wykupu akcji pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA w celu nabycia pozostałych akcji Nordea Bank Polska SA i podjęcie niezbędnych działań celem zniesienia dematerializacji oraz wycofania akcji Nordea Bank Polska SA z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Następnie przeprowadzone zostanie połączenie Nordea Bank Polska SA z PKO Bankiem Polskim SA przez przeniesienie całego majątku Nordea Bank Polska SA na PKO Bank Polski SA (połączenie przez przejęcie).

Transakcja jest zgodna ze Strategią PKO Banku Polskiego SA przyjętą na lata 2013 – 2015 i ma na celu wzmocnienie pozycji PKO Banku Polskiego SA, jako lidera w polskim sektorze bankowym, poszerzenie kanałów dystrybucji oraz doskonalenie jakości usług. Realizacja Transakcji w znaczący sposób poprawi pozycję Banku w segmencie zamożnych klientów detalicznych, wzmocni kompetencje w segmencie bankowości korporacyjnej oraz spowoduje wzrost w zakresie bancassurance.

PKO Bank Polski SA w dniu 19 czerwca 2013 roku za pośrednictwem Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego, przekazał Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz Polskiej Agencji Prasowej SA treść wezwania do zapisywania się na sprzedaż 55 498 700 akcji spółki Nordea Bank Polska SA z siedzibą w Gdyni, upoważniających do wykonywania 100% głosów na walnym zgromadzeniu tego podmiotu. Ogłoszenie wezwania nastąpiło na podstawie art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie Publicznej, w związku z umową dotyczącą nabycia przez Bank 99,21% akcji Nordea Bank Polska SA od Nordea Bank AB (publ). Informacje dotyczące Transakcji oraz ogłoszenia wezwania były przekazane w raportach bieżących (odpowiednio: nr 37/2013 z dnia 12 czerwca 2013 roku i nr 40/2013 z dnia 19 czerwca 2013 roku).

39. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa - cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

39.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii, stosując przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne.

2) Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach).

Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

- a) instrumenty kapitałowe portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży, i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
 - cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość,
 - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,
- b) dłużne instrumenty portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),

- c) dłużne instrumenty portfela dostępne do sprzedaży, dla których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
- metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów,
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywów referencyjnego),
 - w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny,
- d) instrumenty pochodne dla których wartość godziwa szacowana jest przy wykorzystaniu techniki bazującej między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości,
- e) zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych - instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Do tej grupy należą:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest nie płynny,
- nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
- papiery wartościowe emitowane przez Ministerstwo Finansów Ukrainy w portfelu KREDO BANKU SA,
- instrumenty pochodne.

3) Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała m.in. akcje nienotowane na GPW, które wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości stanowiącej najlepszy miernik ich wartości.

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 30.06.2013	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 376 991	2 784 702	592 289	-
Dłużne papiery wartościowe	3 365 140	2 772 851	592 289	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 998	10 998	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	853	853	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	3 324 374	6 044	3 318 330	-
Instrumenty zabezpieczające	224 780	-	224 780	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 099 594	6 044	3 093 550	-
Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 661 245	1 761 214	10 900 031	-
Dłużne papiery wartościowe	12 661 245	1 761 214	10 900 031	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 720 351	9 581 026	3 980 332	158 993
Dłużne papiery wartościowe	13 515 542	9 527 930	3 980 332	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe	204 809	53 096	-	151 713
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	33 082 961	14 132 986	18 790 982	158 993
Pochodne instrumenty finansowe	3 684 673	1 655	3 683 018	-
Instrumenty zabezpieczające	660 870	-	660 870	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 023 803	1 655	3 022 148	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	423 193	-	423 193	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	423 193	-	423 193	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	4 107 866	1 655	4 106 211	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2012	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	277 566	277 566	-	-
Dłużne papiery wartościowe	273 576	273 576	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	3 237	3 237	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	713	713	-	-
Prawa poboru	40	40	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	3 860 561	1 486	3 859 075	-
Instrumenty zabezpieczające	498 130	-	498 130	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 362 431	1 486	3 360 945	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12 629 711	1 322 226	11 307 485	-
Dłużne papiery wartościowe	12 629 711	1 322 226	11 307 485	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	12 205 130	7 763 609	4 338 831	102 690
Dłużne papiery wartościowe	12 043 537	7 697 426	4 338 831	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe	161 593	66 183	-	95 410
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	28 972 968	9 364 887	19 505 391	102 690
Pochodne instrumenty finansowe	3 964 098	696	3 963 402	-
Instrumenty zabezpieczające	224 373	-	224 373	-
Instrumenty o charakterze handlowym	3 739 725	696	3 739 029	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	368 622	-	368 622	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	368 622	-	368 622	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	4 332 720	696	4 332 024	-

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresu pomiarów: 1 stycznia 2013 roku – 30 czerwca 2013 roku wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

01.01-30.06.2013	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
Stan na początek okresu	102 679
Suma zysków lub strat	5 174
ogółem w innych całkowitych dochodach	5 174
Objęcie akcji w podwyższonym kapitale spółki	51 140
Stan na koniec okresu	158 993

39.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Grupa Kapitałowa jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia.

Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Grupę Kapitałową klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,
- zobowiązania Grupy Kapitałowej wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku,
- depozyty i lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredyty lub pożyczki udzielone i zaciągnięte na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe,
- zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych, których emitentem jest PKO Leasing SA, o zmiennym oprocentowaniu.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Finance AB oszacowano na podstawie kwotowań Bloomberg.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Należności z tytułu leasingu finansowego oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu wewnętrznej stopy zwrotu dla transakcji leasingowych tego samego rodzaju zawieranych przez Grupę Kapitałową w okresie bezpośrednio poprzedzającym dzień kończący okres sprawozdawczy.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

	30.06.2013		31.12.2012	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 658 046	5 658 046	10 289 451	10 289 451
Należności od banków	3 243 295	3 242 326	3 392 486	3 387 187
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 100 583	143 789 191	143 875 644	141 556 017
kredyty mieszkaniowe	73 305 079	70 007 485	70 564 433	69 665 325
kredyty gospodarcze	54 074 415	53 111 774	50 654 164	50 398 091
kredyty konsumpcyjne	19 654 323	18 604 255	20 583 096	19 421 917
dłużne papiery wartościowe	2 066 766	2 065 677	2 073 951	2 070 684
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	49 624	49 912	46 971	46 687
Inne aktywa finansowe	556 273	556 273	758 419	758 419
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 858	3 858	3 128	3 128
Zobowiązania wobec banków	3 876 976	3 876 672	3 733 947	3 733 701
Zobowiązania wobec klientów	149 242 633	149 231 410	146 193 570	146 188 433
podmiotów gospodarczych	28 036 784	28 036 933	31 868 251	31 868 263
jednostek budżetowych	4 451 268	4 451 268	3 458 897	3 458 897
ludności	116 754 581	116 743 209	110 866 422	110 861 273
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	10 516 047	10 715 661	9 902 161	10 369 806
Dług podporządkowany	1 624 355	1 607 752	1 631 256	1 638 663
Inne zobowiązania finansowe	4 204 956	4 204 956	1 554 160	1 554 160

40. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W I półroczu 2013 roku nie dokonano zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

41. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności w KREDOBANK SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, płynności, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), zmian makroekonomicznych, modeli i reputacji. Szczególnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

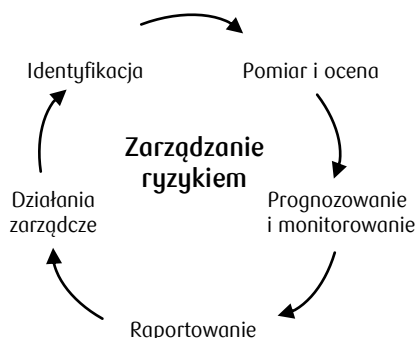
Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Grupy Kapitałowej Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej Banku lub całej Grupy Kapitałowej Banku,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub

zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,

- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:



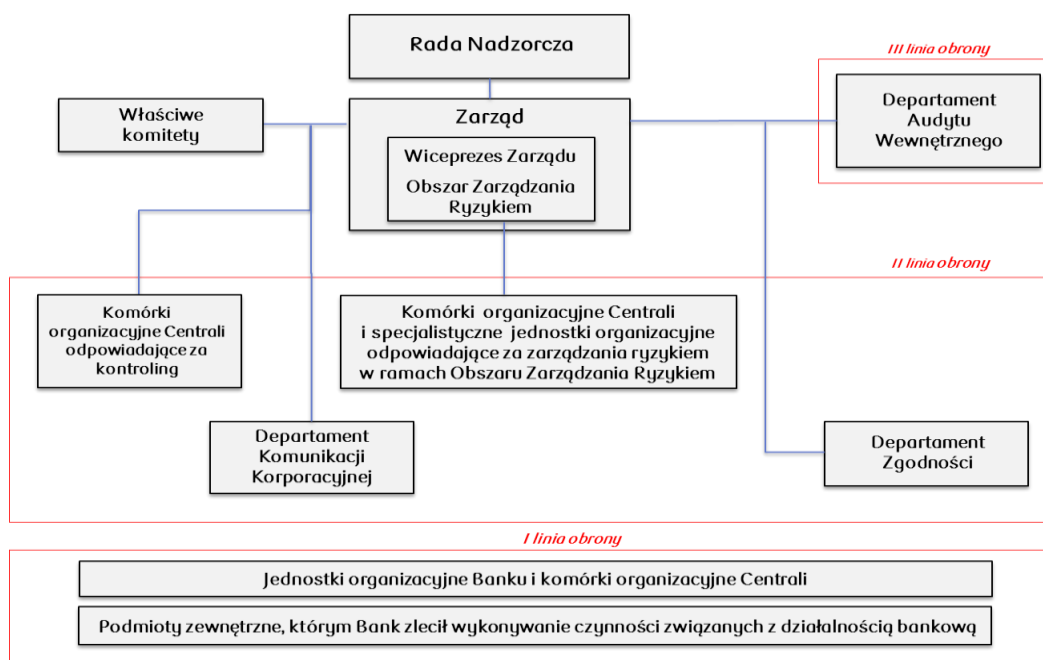
Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Grupa Kapitałowa Banku zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem



Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej Banku oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku i obejmuje te aspekty działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki, komórki oraz podmioty Grupy Kapitałowej Banku odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej Banku obowiązują zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w spółkach Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym prowadzi ona działalność.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe oraz za windykację i restrukturyzację należności, komórkach organizacyjnych Centrali zarządzających ryzykiem braku zgodności (compliance), ryzykiem reputacji, ryzykiem modeli a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku tworzące Pion Ryzyka Bankowego, Biuro Walidacji Modeli, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Biuro Walidacji Modeli odpowiada za:

- walidację modeli pomiaru ryzyka,
- tworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Banku, pomiar i raportowanie poziomu ryzyka modeli,
- wsparcie zarządzania ryzykiem.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów korporacyjnych (instytucjonalnych) oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- przygotowywanie propozycji w sprawach powierzania dochodzenia lub sprzedaży wierzytelności trudnych,
- przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości wierzytelności trudnych.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne działania interwencyjne w ramach wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ograniczenie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego i rynku korporacyjnego oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małych i średnich przedsiębiorstw ocenianych metodą *ratingową*, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Ryzyka (KR),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- Komitet Kredytowy Centrali (KKC),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KR monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku oraz analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA. KR wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli ryzyka i ich parametrów, a także wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów Pionów i członków Zarządu, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO ma na celu skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, w tym minimalizowanie narażenia Banku i Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko operacyjne oraz monitorowanie obszarów, w których ta minimalizacja nie jest skuteczna. KRO podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie m.in. w zakresie strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego oraz zmian w podejściu AMA.

KRO wydaje opinie i zalecenia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach Grupy Kapitałowej Banku, które są przekazywane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów.

W tym celu Bank w I półroczu 2013 roku podjął m.in. następujące działania:

- rolował obligacje krótkoterminowe w kwocie od 500 do 850 mln PLN, wydłużając jednocześnie termin wymagalności tych papierów z trzech do sześciu miesięcy,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za 2012 rok.

Bank 12 czerwca 2013 roku podpisał umowę dotyczącą przejścia Nordea Bank Polska SA, Nordea Finance Polska SA, Nordea Polska TUnŻ SA, a także portfela kredytów korporacyjnych obsługiwanych bezpośrednio przez sprzedającego – skandynawską grupę finansową Nordea. Wyżej wymienione przejście nie wpłynie na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności PKO Banku Polskiego SA ani Nordea Bank Polska SA.

W pierwszej połowie 2013 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. Wszystkie rekomendacje zostały spełnione przez Bank do 30 czerwca 2013 roku, natomiast rekomendacja dotycząca ujawnienia informacji o stratach operacyjnych zostanie spełniona – zgodnie z Rekomendacją M – do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku oraz poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej Banku. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej Banku, jak również całej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku lub Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Podobnej oceny dokonuje się cyklicznie w odniesieniu do spółek

Grupy Kapitałowej Banku. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku albo spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane, jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz jednostki zależne Grupy Kapitałowej Banku kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane pod względem zmian definicji defaultu, zwiększania poziomu homogeniczności poszczególnych grup kredytów w ramach portfela kredytowego Banku oraz sposobów modelowania parametrów ryzyka i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej Banku, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (Grupa Kapitałowa KREDO BANK SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej Banku jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA oraz Grupa Kapitałowa KREDO BANK SA oraz Grupa Kapitałowa „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych Grupy Kapitałowej KREDO BANK SA, Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupy Kapitałowej BTK SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w Grupie Kapitałowej KREDO BANK SA, Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupie Kapitałowej BTK SA wspiera komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej Banku poprzez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej Banku rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

Pomiar ryzyka kredytowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wg MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnianie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

W pierwszym półroczu 2013 roku Bank wdrożył nowe modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych, obejmujących przedsiębiorców prowadzących księgi rachunkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości lub zgodnie z MSSF oraz prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów.

Zostały one przygotowane z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Dodatkowo, ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza ryzyka.

Wyżej wymienione modele zostały zaimplementowane w nowym narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W czerwcu 2013 roku Bank wdrożył nową metodykę szacowania parametrów portfelowych wykorzystywanych przy ustalaniu odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. Metodyka ta wykorzystuje elementy modelowania parametrów portfelowych na potrzeby ustalania wymogów kapitałowych metodą IRB. Zapewnia śledzenie zachowania portfela kredytowego w bardziej homogenicznych grupach oraz bardziej precyzyjną informację na temat realizowanych odzysków.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	31 666	29 373
oceniane metodą indywidualizowaną	31 438	29 373
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	3 244 164	3 392 495
nieprzeterminowane	3 244 164	3 392 495
Razem brutto	3 275 830	3 421 868
Odpisy z tytułu utraty wartości	(32 535)	(29 382)
Razem według wartości bilansowej netto	3 243 295	3 392 486

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	14 169 147	13 445 809
oceniane metodą indywidualizowaną	6 603 210	6 506 653
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	142 177 220	137 206 100
nieprzeterminowane	138 274 139	132 358 709
przeterminowane	3 903 081	4 847 391
do 4 dni przeterminowania	883 818	1 791 011
powyżej 4 dni przeterminowania	3 019 263	3 056 380
Razem brutto	156 346 367	150 651 909
Odpisy z tytułu utraty wartości	(7 245 784)	(6 776 265)
Razem według wartości bilansowej netto	149 100 583	143 875 644

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	-	5 536
oceniane metodą zindywidualizowaną	-	5 536
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	13 515 542	12 043 537
nieprzeterminowane	13 515 542	12 043 537
z ratingiem zewnętrznym	9 850 021	7 953 371
z ratingiem wewnętrznym	3 665 521	4 090 166
Razem brutto	13 515 542	12 049 073
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	(5 536)
Razem według wartości bilansowej netto	13 515 542	12 043 537

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2013	31.12.2012
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	2 838 595	7 550 898
Należności od banków	3 243 295	3 392 486
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	3 365 140	273 576
emitowane przez Skarb Państwa	3 281 200	216 521
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	43 441	26 673
emitowane przez podmioty niefinansowe	29 980	15 064
emitowane przez podmioty finansowe	9 308	13 947
emitowane przez banki	1 211	1 371
Pochodne instrumenty finansowe	3 324 374	3 860 561
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	12 661 245	12 629 711
emitowane przez banki centralne	10 394 854	9 995 300
emitowane przez Skarb Państwa	2 011 806	2 377 883
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	254 585	256 528
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 100 583	143 875 644
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	1 322 640	720 944
kredyty gospodarcze	1 322 640	720 944
sektor niefinansowy	140 096 598	135 490 122
kredyty mieszkaniowe	73 300 153	70 564 433
kredyty gospodarcze	46 236 216	43 441 331
kredyty konsumpcyjne	19 654 323	20 583 096
dłużne papiery wartościowe	905 906	901 262
sektor budżetowy	7 681 345	7 664 578
kredyty gospodarcze	6 515 559	6 491 889
dłużne papiery wartościowe	1 160 860	1 172 689
kredyty mieszkaniowe	4 926	-
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	13 515 542	12 043 537
emitowane przez Skarb Państwa	9 777 979	7 902 479
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 639 446	2 780 212
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 031 194	1 309 954
emitowane przez banki	66 923	50 892
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	49 624	46 971
emitowane przez Skarb Państwa	29 392	27 843
emitowane przez banki	20 232	19 128
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	556 273	758 419
Razem	188 654 671	184 431 803

Pozycje pozabilansowe	30.06.2013	31.12.2012
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 781 062	7 871 614
Udzielone gwarancje	6 049 997	6 535 055
Gwarancje emisji	3 969 789	3 469 465
Udzielone akredytywy	352 041	372 615
Razem	18 152 889	18 248 749

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	30.06.2013	31.12.2012
Należności od banków	31 438	29 373
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 603 210	6 506 653
Sektor finansowy, kredyty gospodarcze	38 336	36 113
Sektor niefinansowy	6 558 665	6 464 331
kredyty gospodarcze	4 632 407	4 594 172
kredyty mieszkaniowe	1 799 207	1 765 592
kredyty konsumpcyjne	127 051	104 567
Sektor budżetowy, kredyty gospodarcze	6 209	6 209
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	109	5 639
emitowane przez podmioty finansowe	9	8
emitowane przez podmioty niefinansowe	100	5 631
Razem	6 634 757	6 541 665

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw. Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestracja w systemach informatycznych Grupy Kapitałowej zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 90 dni,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych, ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Bank Polski SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania.

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 18 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej, jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych skonsolidowanych.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 9,6% i 8,9% skonsolidowanych funduszy własnych. Wśród 20 największych kredytobiorców Grupy Kapitałowej występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 1,58% portfela kredytowego Grupy Kapitałowej. Wśród 5 największych grup kapitałowych występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę podmiotów był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej wyniosła 14,8% i 10,1% skonsolidowanych funduszy.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2012 roku wzrosło zaangażowanie Grupy Kapitałowej w sekcje branżowe o blisko 3,3 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, oraz „Budownictwo” wyniosło ok. 61% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Grupy Kapitałowej jest zdyspersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku największa koncentracja portfela kredytowego Grupy Kapitałowej występuje w regionie warszawskim/makroregion centralny, co jest zbieżne z dominacją tego regionu/makroregionu zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2013 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 21,8%. Wzrost udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w I półroczu 2013 roku jest efektem wzrostu kursów walut obcych oraz wzrostu nowej sprzedaży kredytów oferowanych klientom instytucjonalnym udzielanych w walutach obcych.

Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się inaczej, tj. w portfelu walutowym Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA oraz BTK SA dominują ekspozycje w EUR (odpowiednio 95% i 86% portfela walutowego tych Grup Kapitałowych). Natomiast w Grupach Kapitałowych KREDOBANK SA i Inter-Risk Ukraina Sp. z d.o. dominują kredyty udzielane w USD (odpowiednio 58% i 77% portfela walutowego tych Grup Kapitałowych).

Istotne ryzyko koncentracji zidentyfikowane zostało w Grupie Kapitałowej Inter-Risk Sp z d.o., co wynika ze specyfiki rynku ukraińskiego, na którym, z uwagi na słabość lokalnej waluty, przeważają kredyty walutowe.

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku limity te nie zostały przekroczone.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in.: KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe uwzględniające także wskazania rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania, jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelew wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego/ zamkniętego/ gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy zawieraniu umów leasingowych Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów traktuje je, jako zabezpieczenie transakcji.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia różnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych.

W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne, w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne, w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz zabezpieczających je instrumentów pochodnych.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	157 634	64 451
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	497 097	270 818

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła ok. 18 852 tysiące PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku 14 287 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w PLN o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 157 634 tysiące PLN, co stanowiło ok. 0,75% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku miara VaR dla Banku wyniosła 64 451 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,33% funduszy własnych Banku, wyliczonych zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Grupie Kapitałowej model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne, – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* aktywów finansowych Grupy Kapitałowej narażonych na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	642	628
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	20 937	32 581

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miare VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła ok. 392 tysiące PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 614 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe, zarówno na dzień 30 czerwca 2013 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2013	31.12.2012
EUR	478	(13 818)
USD	(167 328)	(153 155)
CHF	(18 884)	(20 180)
GBP	(342)	4 653
Pozostałe (Globalna Netto)	17 168	15 609

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na koniec I półrocza 2013 roku wynosił ok. 0,003%).

Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Pomiar ryzyka płynności

W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności stanowią sumę urealnionej luki płynności Banku (urealnienia w zakresie między innymi pozycji bilansowych Banku dotyczą osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności) oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

	a'vista	0 – 1 miesiąc	1 – 3 miesiące	3 – 6 miesiące	6 – 12 miesiące	12 – 24 miesiące	24 – 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2013								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	4 605 112	14 448 179	(918 022)	(32 695)	(4 985 795)	9 140 891	16 100 477	(38 358 147)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	4 605 112	19 053 291	18 135 269	18 102 574	13 116 779	22 257 670	38 358 147	-
31.12.2012								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	10 386 244	6 857 506	25 124	3 044 679	2 005 333	9 159 462	11 851 101	(43 329 449)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	10 386 244	17 243 750	17 268 874	20 313 553	22 318 886	31 478 348	43 329 449	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności* Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku:

Nazwa miar wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
Rezerwa płynności do 1 miesiąca * (mln PLN)	15 425	13 568

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,3% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 1,0 p. p. w porównaniu do końca 2012 roku.

Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

* Urealniona luka płynności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została wyznaczona jako suma urealnionej luki płynności PKO Banku Polskiego SA i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Grupy Kapitałowej jest nieistotny. W I półroczu 2013 roku Bank nie utrzymywał otwartych pozycji w towarach.

Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na dzień 30 czerwca 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku również jest nieistotny – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.)^{*}, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na dzień 30 czerwca 2013 roku niższy od 1 miliona PLN.

Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

W zakresie pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informację o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczonych przez Bank.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykłada szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

^{*} Zmiany do Uchwały 76/2010 zostały wprowadzone następującymi uchwałami KNF: uchwałą KNF nr 369/2010 z dnia 12 października 2010 roku, uchwałą KNF nr 153/2011 z dnia 7 czerwca 2011 roku, uchwałą KNF nr 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 172/2012 z dnia 19 czerwca 2012 roku oraz uchwałą KNF nr 307/2012 z dnia 20 listopada 2012 roku.

Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedroczliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej na zdarzenia od niej niezależne.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczenie wymogu kapitałowego metodą AMA,
- testy warunków skrajnych,
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

W 2012 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 3 podmioty: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA oraz KREDOBANK SA. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne. Spółki zależne Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji i decyzji Komitetu Ryzyka Operacyjnego lub Zarządu Banku.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania, takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę Kapitałową standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest przeciwdziałanie występowaniu przypadków braku zgodności, jak też utraty reputacji bądź wiarygodności oraz utrwalenie wśród akcjonariuszy, klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku każdej ze Spółek Grupy kapitałowej jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej z obowiązującym prawem i standardami postępowania odpowiadają odpowiednie komórki organizacyjne, bądź wyznaczeni pracownicy tych podmiotów. We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Grupy Kapitałowej w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienie ochrony informacji,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Grupy Kapitałowej w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- rzetelne, przejrzyste i niewprowadzające w błąd formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się w szczególności informacje na temat:

- przypadków braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych,
- przypadków konfliktów interesów,
- skarg i reklamacji.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- zidentyfikowaniu zagrożeń mogących powodować wystąpienie ryzyka braku zgodności,
- określeniu instrumentów ograniczających ryzyko braku zgodności,
- oszacowaniu łącznych, potencjalnych skutków materializacji ryzyka braku zgodności w skali roku,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest z wykorzystaniem informacji przekazywanych przez Spółki i polega na:

- analizie przypadków braku zgodności w Grupie Kapitałowej, przyczyn ich wystąpienia i wywołanych skutków,
- ocenie zmian kluczowych przepisów prawa wpływających na działalność Grupy Kapitałowej,
- ocenie działań podejmowanych przez Grupę Kapitałową w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności obejmuje zarówno Bank, jak i Spółki Grupy Kapitałowej. Opracowywane w cyklach kwartalnych raporty zawierają między innymi informacje przekazywane przez Spółki Grupy Kapitałowej, w tym dotyczące przypadków braku zgodności. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku, Rada Nadzorcza Banku oraz Komitet Audytu Rady Nadzorczej. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego.

W ramach Grupy Kapitałowej przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Grupa Kapitałowa koncentruje swoje działania na unikaniu tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych, negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

Pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacząco wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku. Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego jest przeprowadzany kwartalnie i obejmuje:

- obliczenie wybranych wskaźników ryzyka biznesowego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów),
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności określonych pozycji rachunku zysków i strat dotyczących przychodów i kosztów Banku zgodnie z koncepcją wyniku narażonego na ryzyko (*Earnings at Risk*).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*).

Monitorowanie ryzyka biznesowego obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,
- odchylenia prognozy ryzyka biznesowego od realizacji – z częstotliwością kwartalną.

Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego prowadzone jest w Banku w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR oraz Zarząd. Raporty zawierają m.in. informację dotyczącą poziomu kapitału wewnętrznego, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku, stopień wykorzystania limitów strategicznych na ryzyko biznesowe, prognozę ryzyka biznesowego oraz *backtesting* prognozy.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem biznesowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko biznesowe.

Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyśleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- rejestrowanie skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych, zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych, wraz z przypisanymi do nich wagami. Katalog określa profil ryzyka poprzez przypisanie odpowiednich wag poszczególnym kategoriom zdarzeń wizerunkowych.
- rejestr skutków zdarzeń wizerunkowych służący do rejestrowania zidentyfikowanych skutków zdarzeń wizerunkowych - wyniku monitoringu mediów oraz skarg reklamacji i wniosków.

Na podstawie Rejestru skutków zdarzeń wizerunkowych za miniony rok kalendarzowy, Departament Komunikacji Korporacyjnej (DEK) przeprowadza roczną ocenę zidentyfikowanych w tym roku skutków poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych i określa ich wpływ na kształtowanie poziomu ryzyka reputacji. Oceny dokonuje się w skali od 1 do 5, przy czym „1” oznacza najmniejszy, a „5” największy spodziewany wpływ zidentyfikowanych skutków danej kategorii zdarzeń wizerunkowych na zwiększenie poziomu ryzyka reputacji.

Informacja o poziomie ryzyka reputacji Banku na przyszły rok kalendarzowy jest przekazywana przez DEK do Departamentu Adekwatności Kapitałowej i Ryzyka Operacyjnego (DAO) w celu realizacji zadań wynikających z przepisów wewnętrznych Banku dotyczących identyfikacji i monitorowania istotnych rodzajów ryzyka. Natomiast raport zawierający w szczególności: wyniki pomiaru poziomu ryzyka reputacji, wyniki identyfikacji zdarzeń wizerunkowych i rekomendacje działań, jest przedstawiany Zarządowi Banku do końca trzeciego miesiąca roku oraz Radzie Nadzorczej do końca czwartego miesiąca roku.

W przypadku uznania przez DAO ryzyka reputacji za istotne w Spółkach, zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi identyfikacji i monitorowania istotnych rodzajów ryzyka, sposób zarządzania ryzykiem reputacji w Spółkach określają właściwe przepisy wewnętrzne wprowadzane przez Spółki.

Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących w Banku modeli.

Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli w Banku.

Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli w Banku polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o wszystkich istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. W Banku dokonuje się oceny poziomu ryzyka poszczególnych elementów ważnych z punktu widzenia modelu, oceny ryzyka na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny poziomu ryzyka modeli. Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku.

Monitorowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, w szczególności obejmuje: poziom ryzyka modeli, status wykonania planowanych zaleceń oraz skuteczność realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli.

Raportowanie ryzyka modeli

Raportowanie ryzyka modeli prowadzone jest w Banku w cyklu kwartalnym i rocznym. Raporty zawierają w szczególności:

- wyniki monitorowania ryzyka modeli,
- informacje o poziomie ryzyka modeli oraz mapę ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- wnioski, raporty lub podsumowania wynikające z procesu zarządzania modelami.

Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku. Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają informacje m.in.:

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Grupę Kapitałową za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Grupy Kapitałowej na sytuację finansową Grupy Kapitałowej, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi kapitałowe, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Grupy Kapitałowej przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

42. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA funduszy własnych przekracza sumę wymogów kapitałowych (tzw. Filar I) i sumę kapitału wewnętrznego (tzw. Filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0,
- współczynnik wypłacalności dla kapitałów podstawowych (Common Equity Tier 1 Ratio).

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej wzrósł o 0,44 p.p. do poziomu 13,51% co było spowodowane głównie wzrostem funduszy własnych Grupy Kapitałowej wyliczanych na potrzeby adekwatności kapitałowej w stosunku do wzrostu wymogów kapitałowych.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej w I półroczu 2013 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych (tzw. Tier 1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy Prawo bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Grupy Kapitałowej w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych oraz na pozostałych należnościach zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- 4) ujemne różnice kursowe z przeliczenia jednostek za granicą,
- 5) ujemne kwoty z tytułu korekt aktualizujących wartości wyceny aktywów w portfelu handlowym.

W skład funduszy uzupełniających (tzw. Tier 2) wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym,
- 3) dodatnie różnice kursowe z przeliczenia jednostek za granicą.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Grupy Kapitałowej w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszeń obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota nadwyżki ponad wartość funduszy uzupełniających odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Grupy Kapitałowej uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

Dodatkowo w rachunku funduszy własnych Grupy Kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym uwzględnia się odpowiednio:

- 1) wartość firmy jednostek zależnych,
- 2) udziały niekontrolujące.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej wzrosły o 1 194 569 tysięcy PLN głównie wskutek zaliczenia do funduszy zysku Banku z lat ubiegłych oraz zysku netto Banku za 2012 rok po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 1 431 150 tysięcy PLN). W stosunku do stanu na koniec 2012 roku wartość straty z lat ubiegłych Grupy zmniejszyła się o 47 425 tysięcy PLN. Jednocześnie, w stosunku do stanu na koniec 2012 roku, wzrosła wartość pozycji pomniejszających fundusze własne w zakresie wartości niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży o kwotę 139 415 tysięcy PLN, zaangażowań kapitałowych o kwotę 56 268 tysięcy PLN oraz wartości niematerialnych o kwotę 49 545 tysięcy PLN, przy jednoczesnym spadku wartości ujemnych różnic kursowych o kwotę 11 205 tysięcy PLN i niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych i kapitałowych w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży o kwotę 21 455 tysięcy PLN.

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy Kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli.

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	30.06.2013	31.12.2012
Fundusze podstawowe (Tier 1)	20 080 649	18 788 075
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	16 781 613	15 364 728
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 469 107	3 437 957
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania pomniejszony o przewidywane obciążenia	(55 915)	(103 340)
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(216 519)	(77 104)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów w portfelu handlowym	(437)	(504)
Wartości niematerialne, w tym:	(1 983 545)	(1 934 000)
wartość firmy jednostek podporządkowanych	(221 118)	(222 438)
Zaangażowania kapitałowe	(126 249)	(98 115)
Ujemne różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(110 004)	(121 209)
Udziały niekontrolujące	2 598	(338)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 522 970	1 573 276
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	48 332	69 787
Dodatknie różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	187	904
Zaangażowania kapitałowe	(126 249)	(98 115)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	81 942	129 641
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	21 685 561	20 490 992

Wymogi kapitałowe (Filar I)

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka z (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 9 kwietnia 2011 roku z późn. zm.):

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – w zakresie Banku metodą zaawansowaną (AMA), w zakresie Spółek Grupy Kapitałowej metodą podstawowego wskaźnika (BIA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Skala działalności handlowej Grupy Kapitałowej jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególnie cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,

- przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Poniższa tabela prezentuje narażenie Grupy Kapitałowej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wymogi kapitałowe	30.06.2013	31.12.2012
Ryzyko kredytowe	11 667 699	11 387 017
kredytowe (księga bankowa)	11 508 963	11 223 185
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	158 736	163 832
Ryzyko rynkowe	525 965	494 551
cen kapitałowych papierów wartościowych	634	586
szczególne cen instrumentów dłużnych	411 426	412 110
ogólne stóp procentowych	113 905	81 855
Ryzyko operacyjne	644 861	659 587
Łączny wymóg kapitałowy	12 838 525	12 541 155
Współczynnik wypłacalności	13,51%	13,07%

Do wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w I półroczu 2013 roku o ok. 281 milionów PLN (wzrost o ok. 2,5%) przyczynił się głównie wzrost portfela kredytowego (ekspozycje bilansowe i pozabilansowe) o ok. 3,5%.

W I półroczu 2013 roku nastąpił nieznaczny wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o ok. 6% do poziomu 526 milionów PLN, wynikający głównie ze zmian w zaangażowaniach Grupy Kapitałowej z tytułu instrumentów pochodnych oraz instrumentów skarbowych.

Nieznaczny spadek wymogu na ryzyko operacyjne o ok. 2% do poziomu 645 milionów PLN wynika ze spadku wymogu Banku, wyliczonego metodą zaawansowaną (AMA) oraz ze zmiany w zakresie spółek Grupy Kapitałowej podstawy wyliczenia wymogu metodą podstawowego wskaźnika (BIA), którą dla wymogu na 2012 rok stanowił średni wynik brutto spółek za lata 2009-2011, podczas, gdy na I półrocze 2013 roku był to średni wynik brutto spółek Grupy Kapitałowej za lata 2010-2012.

Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Zasady wyliczania kapitału wewnętrznego w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2012 rok.

Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8 z dnia 31 grudnia 2008 roku, poz. 39) z późn. zm. PKO Bank Polski SA, będący jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Raport „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu (Filar III) Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej według stanu na 31 grudnia 2012 roku” został opublikowany na stronie internetowej Banku w dniu 17 lipca 2013 roku.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

43. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

1. W związku z realizacją umowy dotyczącej nabycia akcji spółek wchodzących w skład Grupy Nordea w Polsce:
 - a. PKO Bank Polski SA złożył wnioski do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (11 lipca 2013 roku), Komisji Nadzoru Finansowego (11 lipca 2013 roku) oraz ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego (12 lipca 2013 roku),
 - b. w dniu 8 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Nordea Bank Polska SA podjęło m.in. uchwałę:
 - dotyczącą jednokrotnej emisji 20 milionów imiennych warrantów subskrypcyjnych serii A uprawniających ich posiadacza do objęcia, na warunkach określonych w uchwale, łącznie nie więcej niż 20 milionów akcji zwykłych imiennych serii N tego Banku o łącznej wartości nominalnej 100 milionów PLN oraz warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA o kwotę nie wyższą niż 100 milionów PLN w drodze emisji akcji serii N w celu przyznania praw do objęcia akcji tej serii posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, które zostaną wyemitowane na podstawie tej Uchwały; uprawnionym do objęcia warrantów subskrypcyjnych serii A będzie wyłącznie podmiot, na którego wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA odpowiedzą akcjonariusze tego Banku posiadający nie mniej niż 99% głosów na WZA (Uchwała nr 3),
 - dotyczącą warunkowego powołania do Rady Nadzorczej Nordea Bank Polska SA przedstawicieli PKO Banku Polskiego SA Panów: Zbigniewa Jagiełło, Jakuba Papierskiego, Bartosza Drabikowskiego, Piotra Alickiego, Pawła Borysa i Jarosława Orlikowskiego, ze skutkiem na godzinę 24.00 w ostatnim dniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji wyżej wymienionego Banku ogłoszonego przez PKO Bank Polski SA (Uchwała nr 2).
2. W dniu 19 lipca 2013 roku nastąpiło przeniesienie aktywów OFE POLSAT do PKO BP Bankowego OFE i tym samym został zakończony proces połączenia ww. OFE. Oszczędności zgromadzone przez Członków OFE POLSAT zostały przeliczone i w całości przeniesione na rachunki tych Członków w PKO BP Bankowym OFE.
3. W dniu 31 lipca 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o objęciu 100% udziałów w powołanej spółce kapitałowej z siedzibą w Szwecji. Dominującym przedmiotem działalności Spółki będzie działalność leasingowa. Trwają prace związane z utworzeniem wyżej wymienionej Spółki.
4. W dniu 21 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Qualia Development Sp. z o.o. (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o 20 348 tysięcy PLN oraz o zwrocie dopłat wniesionych przez PKO Bank Polski SA w wysokości 215 460 tysięcy PLN. Udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki zostaną objęte przez PKO Bank Polski SA.

5. W dniu 20 sierpnia 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA podjął uchwałę wyrażającą zgodę na objęcie przez PKO Bank Polski SA udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. (spółki pośrednio zależnej od Banku) maksymalnie do kwoty 60 825 tysięcy USD. Rozpoczęto procedury związane z podwyższeniem kapitału zakładowego wyżej wymienionej Spółki. W wyniku objęcia przez Bank wyżej wymienionych udziałów Spółka stanie się spółką bezpośrednio zależną od Banku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

26.08.2013	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------------	----------------	-------------------

26.08.2013	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	--------------	--------------------	-------------------

26.08.2013	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	---------------------	--------------------	-------------------

26.08.2013	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------	--------------------	-------------------

26.08.2013	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	----------------	--------------------	-------------------

26.08.2013	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	------------------	--------------------	-------------------

26.08.2013	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-----------------	--------------------	-------------------

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

26.08.2013

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)